

①

ساده

نهایی ۱۴۰۰

توضیح دهید کدام یک از نمودارهای مکان - زمان شکل زیر، می‌تواند نشان دهنده نمودار $x-t$ یک متحرک باشد؟
بارم: ۱

(ب)

(الف)

②

دشواری

تشریحی ۱۳۹۸

متحرکی با شتاب ثابت روی محور x در حال حرکت است و در لحظه‌های $t_1 = 1s$ و $t_2 = 5s$ به ترتیب در مکان‌های $x_1 = 16m$ و $x_2 = 0$ قرار دارد. اگر جابه‌جایی متحرک در ثانیه ششم حرکت برابر با $-14m$ باشد، اندازه شتاب حرکت آن چند متر بر مجذور ثانیه است؟

③

دشواری

تشریحی ۱۳۹۸

خودرویی در امتداد محور x در حال حرکت است. اگر این خودرو در لحظه‌های t_1 ، t_2 و t_3 به ترتیب از مکان‌های $x_1 = -12m$ ، $x_2 = -4m$ و $x_3 = 14m$ با سرعت‌های $v_1 = 7 \frac{m}{s}$ ، $v_2 = 15 \frac{m}{s}$ و $v_3 = 15 \frac{m}{s}$ عبور کند و سرعت متوسط آن بین دو لحظه t_1 و t_2 برابر با $2 \frac{m}{s}$ و بین دو لحظه t_2 و t_3 برابر با $1/5 \frac{m}{s}$ باشد، شتاب متوسط حرکت آن بین دو لحظه t_1 و t_3 برابر با چند متر بر مجذور ثانیه است؟ $(t_3 > t_2 > t_1)$

④

متوسط

نهایی ۱۴۰۰

بارم: ۱

گزاره‌های زیر را با انتخاب واژه مناسب کامل کنید.

(الف) تندی متوسط کمیتی ..... است.

(ب) پاره خط جهت‌داری که مکان آغازین را به مکان پایانی حرکت وصل می‌کند ..... نامیده می‌شود.

بردار جابه‌جایی - برداری - تندی متوسط - بردار مکان - شتاب - نرده‌ای

(پ) شیب خط مماس بر نمودار سرعت - زمان در هر لحظه برابر ..... در آن لحظه است.

(ت) برداری که مبدا محور را به مکان جسم در هر لحظه وصل می‌کند ..... جسم در آن لحظه نامیده می‌شود.

(ث) در حرکت متحرک بدون تغییر جهت، اندازه سرعت متوسط در هر بازه زمانی برابر ..... در آن بازه زمانی است.

⑤

ساده

نهایی ۱۴۰۱

بارم: ۱

درستی یا نادرستی جمله‌های زیر را با علامت‌های (د) یا (ن) مشخص کنید:

(الف) مسافت طی شده توسط متحرک، کمیتی نرده‌ای است.

(ب) در حرکت بر روی خط راست، اگر شتاب حرکت ثابت بماند، اندازه سرعت نیز ثابت می‌ماند.

۶

تشریحی ۱۳۹۸ متوسط

متحرکی در لحظه‌های $t_1 = 0$ ، $t_2 = 10s$ و $t_3 = 15s$ به ترتیب در مکان‌های $\vec{d}_1 = -20\vec{i}$ ، $\vec{d}_2 = 50\vec{i}$ و $\vec{d}_3$ قرار دارد. اگر بردار سرعت متوسط متحرک در بازه زمانی t_1 تا t_3 به صورت $\vec{v}_{av} = 4\vec{i}$ باشد کدام است؟ (تمام کمیت‌ها در SI هستند).
بارم: ۱

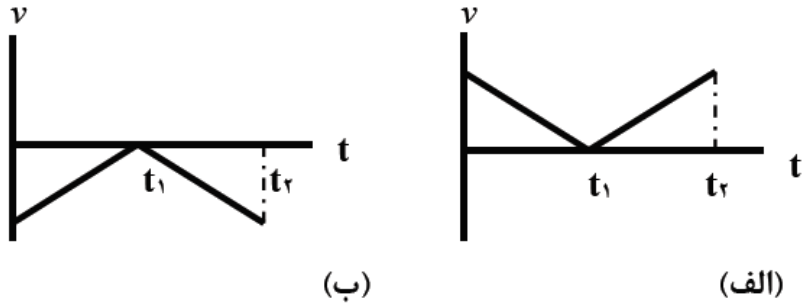
۷

نهایی ۱۳۹۹ ساده

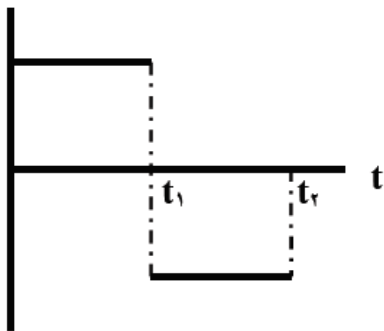
بارم: ۱

نمودار شتاب - زمان متحرک مطابق شکل روبه‌رو است.

کدامیک از نمودارهای سرعت - زمان زیر می‌تواند متناظر با این نمودار شتاب - زمان باشد؟ توضیح دهید.

a

۸

تشریحی ۱۳۹۸ ساده

ذره‌ای در مسیری مستقیم فاصله بین دو نقطه را در مدت زمان 30 ثانیه می‌پیماید. شتاب متوسط ذره در 10 ثانیه ابتدایی برابر $10\vec{i}$ در SI و شتاب متوسط ذره در بقیه مسیر برابر $0/5\vec{i}$ در SI است. شتاب متوسط ذره در کل مدت زمان حرکت در SI کدام است؟

۹

تشریحی ۱۳۹۷ متوسط

اگر معادله حرکت متحرکی در SI به صورت $x = 2t^3 + 6t - 2$ باشد، متحرک در مدت دو ثانیه بعد از شروع حرکت چند متر جابه‌جا شده است؟

۱۰

تشریحی ۱۳۹۸ دشوار

متحرک A در امتداد محور x ، از حال سکون با شتاب ثابت a شروع به حرکت می‌کند و در همان لحظه متحرک B که در ده متری پشت سر A در همان جهت در حال حرکت است، با شتاب ثابت $|a|$ ترمز می‌کند و 2 ثانیه بعد از آن به A برخورد می‌کند. اگر در لحظه برخورد سرعت دو متحرک یکسان باشد، $|a|$ چند متر بر مجذور ثانیه است؟

۱۱

تشریحی ۱۳۹۹ متوسط

متحرکی مسافت‌های متوالی x و $2x$ و $3x$ را به ترتیب با تندیه‌های v و $2v$ و $3v$ روی یک خط راست و بدون تغییر جهت طی می‌کند. سرعت متوسط آن در کل حرکت چند برابر v است؟

۱۲

تشریحی ۱۳۹۷ دشوار

متحرکی فاصله مستقیم بین دو نقطه مشخص را بدون تغییر جهت طی می‌کند. اگر تندی متوسط متحرک در نیمه اول مسیر برابر با $\frac{m}{s}$ ، تندی متوسط متحرک در $\frac{1}{3}$ از زمان باقی‌مانده حرکت برابر با $4\frac{m}{s}$ و تندی متوسط متحرک در بقیه مسیر برابر با $3\frac{m}{s}$ باشد، تندی متوسط متحرک در کل مسیر حرکت چند متر بر ثانیه است؟

۱۳

تشریحی ۱۳۹۸ ساده

متحرکی ابتدا ۴ متر به سمت شرق سپس ۴ متر به سمت بالا و در نهایت ۱۲ متر به سمت غرب می‌رود، نسبت بزرگی جابه‌جایی به مسافت طی شده توسط متحرک کدام است؟

۱۴

تشریحی قلم‌چی ۱۳۹۹ ساده

مسیر حرکت متحرکی که روی محور xها از حال سکون شروع به حرکت می‌کند، مطابق شکل زیر است.
 الف) نمودار تقریبی مکان - زمان آن را از شروع حرکت تا پایان آن رسم کنید.
 ب) نمودار تقریبی مسافت طی شده بر حسب زمان آن را از شروع حرکت تا پایان آن رسم کنید.

۱۵

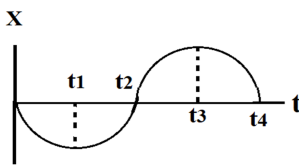
تشریحی ۱۳۹۹ ساده

متحرکی در مسیری مستقیم مسافت $1000m$ را بدون تغییر جهت در مدت زمان $80s$ طی می‌کند. اگر این متحرک $400m$ اول مسیر را با تندی ثابت $20\frac{m}{s}$ طی کند، تندی متوسط آن در بقیه مسیر چند متر بر ثانیه است؟

۱۶

نهایی ۱۴۰۲ ساده

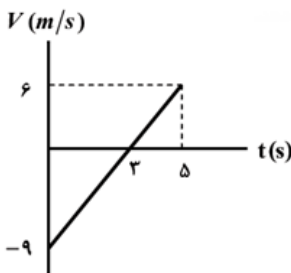
با توجه به نمودار روبه‌رو به پرسش زیر پاسخ دهید.
 در کدام بازه‌ی زمانی متحرک در سوی مثبت در حرکت است؟

۱۷

نهایی ۱۳۹۹ ساده

شکل زیر نمودار سرعت- زمان متحرکی را در حرکت روی محور x نشان می‌دهد.
 الف) نوع حرکت متحرک در بازه زمانی صفر تا $3s$ تند شونده است یا کند شونده؟ چرا؟
 ب) مسافتی که متحرک در بازه زمانی صفر تا $5s$ می‌پیماید، چند متر است؟

۱۸

تشریحی ۱۳۹۷ دشوار

متحرکی بر روی محور xها در حال حرکت است. اگر بردار سرعت متوسط متحرک در SI بین لحظات $t_1 = 2s$ تا $t_2 = 4s$ برابر با $-6\hat{i}$ و در بازه زمانی $t_2 = 4s$ تا $t_3 = 8s$ برابر با $18\hat{i}$ باشد، بردار سرعت متوسط این متحرک بین لحظات $t_1 = 2s$ تا $t_3 = 8s$ در SI کدام است؟

۱۹

تشریحی ۱۳۹۷

دشوار

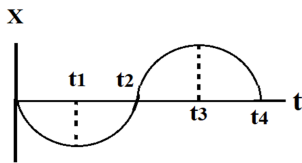
اتومبیلی که در یک مسیر مستقیم حرکت می‌کند، $\frac{1}{3}$ از مسیر را با سرعت ثابت 60 km/h و باقی‌مانده مسیر را با سرعت متغیری بین 60 km/h و 90 km/h طی می‌کند. اندازه سرعت متوسط این متحرک در کل مسیر حرکتش برحسب km/h کدامیک از گزینه‌های زیر می‌تواند باشد؟

۲۰

نهایی ۱۴۰۲

ساده

بارم: ۱

با توجه به نمودار روبه‌رو به پرسش زیر پاسخ دهید.

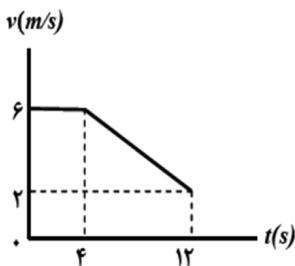
در کدام بازه‌ی زمانی متحرک با سرعت منفی و کندشونده در حال حرکت است؟

۲۱

نهایی ۱۴۰۰

ساده

بارم: ۱

شکل روبه‌رو نمودار سرعت - زمان حرکت یک متحرک که در راستای محور x حرکت می‌کند را نشان می‌دهد.

الف) بزرگی شتاب متوسط متحرک در بازه زمانی $t_1 = 4 \text{ s}$ تا $t_2 = 12 \text{ s}$ را به دست آورید.

ب) اگر این متحرک در لحظه $t_0 = 0 \text{ s}$ در مکان $x_0 = 2 \text{ m}$ باشد، در لحظه $t = 2 \text{ s}$ در چند متری مبدأ است؟

۲۲

تشریحی ۱۳۹۸

ساده

بارم: ۱

جسمی با سرعت ثابت روی خط راست در حرکت است. اگر این جسم در لحظه $t = 4 \text{ s}$ در 22 m متری مبدأ مکان و 2 ثانیه بعد در 34 m متری آن مبدأ مکان باشد، سرعت جسم چند متر بر ثانیه است؟

۲۳

تشریحی قلم‌چی ۱۳۹۹

متوسط

بارم: ۲

جسمی از سطح زمین به طرف بالا پرتاب می‌شود. جسم در راستای قائم تا ارتفاع 112 m بالا می‌رود و به سمت زمین باز می‌گردد. اگر اندازه سرعت متوسط جسم در هنگام صعود $10 \frac{\text{m}}{\text{s}}$ و اندازه سرعت متوسط آن در هنگام سقوط $6 \frac{\text{m}}{\text{s}}$ باشد، تندی متوسط و سرعت متوسط جسم در کل مسیر رفت و برگشت آن چقدر است؟

۲۴

نهایی ۱۴۰۰

ساده

بارم: ۱

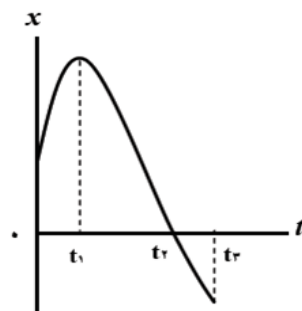
اتومبیلی با تندی $108 \frac{\text{km}}{\text{h}}$ در حرکت است و راننده مانعی را در فاصله 80 m متری مشاهده می‌کند. اگر بیشینه شتاب توقف اتومبیل $5 \frac{\text{m}}{\text{s}^2}$ باشد، با محاسبه نشان دهید آیا راننده می‌تواند به موقع اتومبیل را متوقف کند تا تصادفی رخ ندهد؟

۲۵

نهایی ۱۴۰۰

ساده

بارم: ۱

شکل روبه‌رو نمودار مکان - زمان حرکت یک متحرک که در راستای محور x حرکت می‌کند را نشان می‌دهد.

الف) در کدام لحظه متحرک بیشترین فاصله از مبدأ مختصات را دارد؟

ب) جابه‌جایی کل متحرک در جهت محور x است یا خلاف جهت محور x ؟

پ) جهت حرکت متحرک چند بار تغییر کرده است؟

ت) در کدام بازه زمانی متحرک در حال نزدیک شدن به مبدأ است؟

ث) در کدام لحظه متحرک از مبدأ عبور می‌کند؟

۲۶

تشریحی ۱۳۹۸ دشوار

کامیونی با سرعت ثابت $30 \frac{m}{s}$ در مسیر مستقیمی حرکت می‌کند. ۱۲۵ متر جلوتر از کامیون، خودرویی با شتاب ثابت $2 \frac{m}{s^2}$ ایستاده است. حال سکون و در همان مسیر شروع به حرکت می‌کند. سرعت این خودرو در لحظه‌ای که از کامیون سبقت می‌گیرد، چند متر بر ثانیه است؟

۲۷

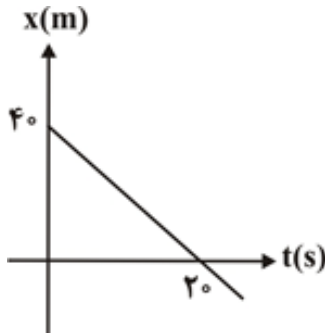
نهایی ۱۴۰۰ متوسط

معادله مکان- زمان متحرکی که با سرعت ثابت در جهت محور x در حال حرکت است در SI به صورت $x = 20t + 10$ است. ۱ بارم: الف) جابه جایی این متحرک در بازه زمانی $t_1 = 1s$ تا $t_2 = 3s$ چند متر است؟ ب) نمودار سرعت- زمان آن را رسم کنید.

۲۸

سوالیات پرتکرار ۱۴۰۰ دشوار

۱ بارم:

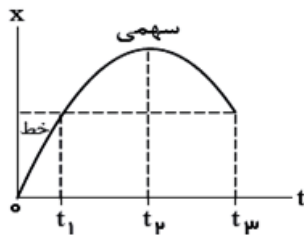

نمودار مکان - زمان متحرکی که روی خط راست در حرکت است، مطابق شکل است. آ) سرعت متحرک را به دست آورید و نمودار سرعت - زمان آن را رسم کنید. ب) مسافت طی شده و جابه جایی متحرک را در مدت ۳ دقیقه به دست آورید. پ) متحرک پس از گذشت ۳ دقیقه از مبدأ زمان، در چه مکانی قرار دارد.

۲۹

نهایی ۱۴۰۰ ساده

۱ بارم:

الف) مطابق شکل مقابل خانه های خالی جدول زیر را کامل کنید.

بازه زمانی نوع حرکت علامت سرعت علامت شتاب

صفر تا t_1 یکنواخت (۱)

(۲) t_2 تا t_1

(۳) (۴) t_3 تا t_2 منفی (۵)

۳۰

تشریحی ۱۳۹۹ ساده

متحرکی که روی مسیری مستقیم در حال حرکت است، $\frac{2}{5}$ مسیرش را با تندی ثابت $72 \frac{km}{h}$ و بقیه مسیر را در همان جهت $\frac{1}{3}$ تندی ثابت $36 \frac{km}{h}$ طی می‌کند. تندی متوسط متحرک در کل مسیر چند $\frac{m}{s}$ است؟

۳۱

تشریحی ۱۳۹۸ متوسط

دانش‌آموزی با دوچرخه خود، ۱۵ متر از مسیری را در مدت ۴ ثانیه طی می‌کند. سرعت متوسط دانش‌آموز برحسب متر بر ثانیه کدام است؟

۳۲

تشریحی ۱۳۹۸ دشوار

دو متحرک A و B به ترتیب با تندی‌های ثابت $v_A = 12 \frac{m}{s}$ و $v_B = 10 \frac{m}{s}$ در یک راستا به طرف هم در حال حرکت هستند. ۱ بارم: لحظه‌ای که فاصله آن‌ها از یکدیگر برابر با ۸۴m است، متحرک A با شتاب $3 \frac{m}{s^2}$ حرکت خود را کند می‌کند تا بایستد. کمینه اندازه شتاب کندشونده متحرک B از این لحظه به بعد چند متر بر مجذور ثانیه باشد تا دو متحرک به یکدیگر برخورد نکنند؟

۳۳

تشریحی ۱۳۹۸ متوسط

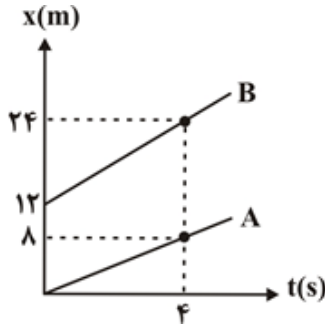
جسمی در مدت ۱۰ ثانیه مسافت ۴۲ متر را روی خط مستقیمی طی می‌کند. سرعت متوسط این جسم در واحد SI کدام است؟ ۱ بارم:

۱۳۴

سوالات پرتکرار ۱۴۰۰

دشواری

شکل مقابل، نمودار مکان - زمان دو متحرک A و B را نشان می دهد که در راستای محور X حرکت می کنند.

بارم: ۱

(آ) سرعت هر یک از متحرک را پیدا کنید.

(ب) معادله حرکت هر یک را بنویسید.

(پ) با گذشت زمان فاصله آن ها از هم چگونه تغییر می کند.

(فرض کنید حرکت آن ها به همین صورت ادامه یابد)

(ت) فاصله آن ها از هم در لحظه $t = 6s$ چقدر است؟

۱۳۵

نهایی ۱۴۰۱

متوسط

معادله مکان - زمان دو متحرک در SI به صورت $x_A = 2t - 4$ و $x_B = -3t + 6$ می باشد.

بارم: ۱

(الف) در چه لحظهای دو متحرک به هم میرسند؟

(ب) نمودار مکان - زمان آنها را در یک دستگاه مختصات به طور دقیق رسم کنید .

۱۳۶

تشریحی قلمچی ۱۳۹۸

متوسط

متحرکی با تندی ثابت در راستای محور Xها در حال حرکت است. اگر متحرک در لحظات $t_1 = 2s$ و $t_2 = 6s$ به ترتیب در مکانهای $x_1 = 2m$ و $x_2 = -8m$ باشد.

بارم: ۲

(الف) معادله مکان - زمان متحرک را در SI بنویسید.

(ب) نمودار مکان - زمان متحرک را رسم کنید.

۱۳۷

تشریحی ۱۳۹۸

متوسط

متحرکی با تندی ثابت $5 \frac{m}{s}$ در خلاف جهت محور x در حال حرکت است. اگر متحرک در لحظه $t = 10s$ از مکان $x = -20m$ عبور کند، در چه لحظه ای بر حسب ثانیه از مبدأ مکان عبور می کند؟

بارم: ۱

۱۳۸

نهایی ۱۴۰۱

متوسط

معادله سرعت- زمان متحرکی که در راستای محور X حرکت می کند در SI به صورت $v = -2t + 2$ است. اگر متحرک در لحظه $t_0 = 0s$ در مکان $x_0 = 1m$ در مکان $x_0 = 1m$ باشد؛

بارم: ۱

(الف) معادله مکان- زمان این متحرک را بنویسید.

(ب) سرعت متوسط متحرک در بازه زمانی $t_0 = 0s$ تا $t = 3s$ چند متر بر ثانیه است؟

۱۳۹

تشریحی ۱۳۹۸

ساده

معادله سرعت - زمان متحرکی که روی خط راست حرکت می کند، در SI به صورت $v = t^2 - 4t + 3$ است. به ترتیب از راست به چپ در بازه زمانی صفر تا ۶ ثانیه متحرک چند بار تغییر جهت داده و چند ثانیه درخلاف جهت محور x حرکت کرده است؟

بارم: ۱

۴۰

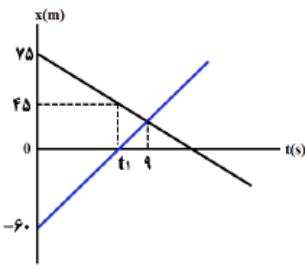
متوسط نهایی ۱۴۰۲

نمودار مکان - زمان دو متحرک که با سرعت ثابت در امتداد محور X حرکت می‌کنند. مطابق شکل زیر است.

بارم: ۱

الف) لحظه t_1 چند ثانیه است؟

ب) دو متحرک در چه مکانی به هم می‌رسند؟

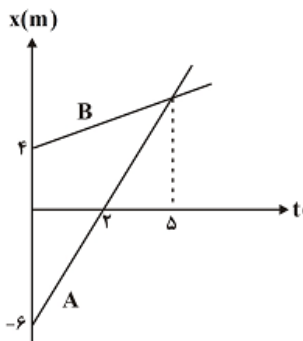

۴۱

تشریحی قلمچی ۱۳۹۹ دشوار

نمودار مکان - زمان دو متحرک A و B که در مسیری مستقیم حرکت می‌کنند، مطابق شکل زیر است.

بارم: ۳

الف) معادله حرکت هر دو متحرک را به دست آورید.

ب) در چه لحظه‌ای یا لحظه‌هایی فاصله دو متحرک از یکدیگر برابر با ۴ متر می‌شود؟

۴۲

متوسط تشریحی ۱۳۹۹

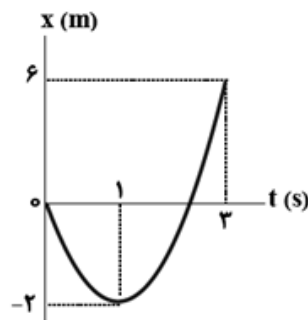
قطار A به طول ۲۰۰ متر و قطار B به طول ۳۰۰ متر به ترتیب با تندی ثابت $40 \frac{m}{s}$ و $30 \frac{m}{s}$ در یک جهت در حال حرکت هستند. پس از لحظه‌ای که انتهای قطار B به اندازه ۱۰۰ متر جلوتر از ابتدای قطار A قرار دارد، حداقل چند ثانیه طول می‌کشد تا قطار A از قطار B سبقت گرفته و به طور کامل از آن عبور کند؟

۴۳

ساده نهایی ۱۴۰۰

شکل زیر، نمودار مکان - زمان متحرکی را نشان می‌دهد که با شتاب ثابت در امتداد محور X حرکت می‌کند:

بارم: ۱

الف) معادله مکان - زمان این متحرک را بنویسید.

ب) سرعت متحرک در لحظه $t = 3s$ چند متر بر ثانیه است؟

۴۴

ساده نهایی ۱۴۰۰

معادله مکان - زمان متحرکی که بر خط راست، بر روی محور X حرکت می‌کند در SI به صورت: $x = t^5 - 5t + 6$ است.

بارم: ۱

الف) نوع حرکت متحرکی را در بازه‌های زمانی مختلف شروع کنید.

ب) تندی متوسط متحرک را در بازه زمانی $t_1 = 2s$ تا $t_2 = 3s$ بیابید.

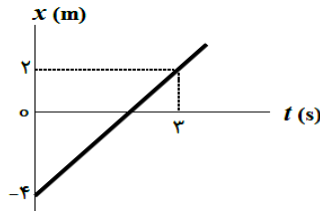
(۴۵)

شکل روبه رو نمودار مکان - زمان متحرکی را نشان می دهد که با سرعت ثابت در امتداد محور x حرکت می کند.
 الف) معادله مکان - زمان این متحرک را بنویسید.
 ب) این متحرک در چه لحظه ای از مبدأ مکان عبور کرده است؟

نهایی ۱۴۰۲

متوسط

بارم: ۱

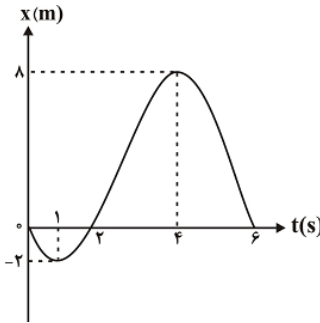
(۴۶)

نمودار مکان - زمان حرکت متحرکی مطابق شکل زیر است.
 الف) در کدام بازه و یا بازه های زمانی، متحرک در خلاف جهت محور x ها حرکت کرده است؟
 ب) جابه جایی متحرک را در بازه ای که در جهت محور x ها حرکت می کند، حساب کنید.
 پ) در چه لحظه هایی متحرک تغییر جهت می دهد؟
 ت) مسافت طی شده توسط متحرک در ۶s اول حرکت را محاسبه کنید.

تشریحی قلمچی ۱۳۹۹

متوسط

بارم: ۲

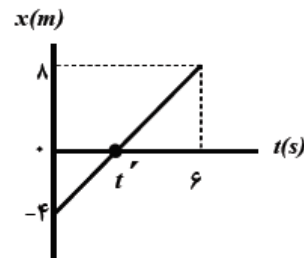
(۴۷)

شکل روبه رو نمودار مکان - زمان متحرکی را نشان می دهد که با سرعت ثابت $\frac{2}{s}m$ در جهت محور x حرکت می کند.
 الف) مسافت پیموده شده این متحرک در بازه زمانی صفر تا ۶s، چند متر است؟
 ب) معادله مکان - زمان این متحرک را بنویسید.
 پ) t' چند ثانیه است؟

نهایی ۱۴۰۰

متوسط

بارم: ۱

(۴۸)

متحرکی در مدت زمان ۸s از مکان $\vec{d}_1 = (-4m)\vec{i}$ به مکان $\vec{d}_2 = (4m)\vec{i}$ می رسد.
 الف) جهت محرک این متحرک را تعیین کنید.
 ب) بزرگی سرعت متوسط متحرک در مدت زمان ۸s چند متر بر ثانیه است؟
 پ) مسافت طی شده متحرک چند متر است؟

نهایی ۱۴۰۰

ساده

بارم: ۱

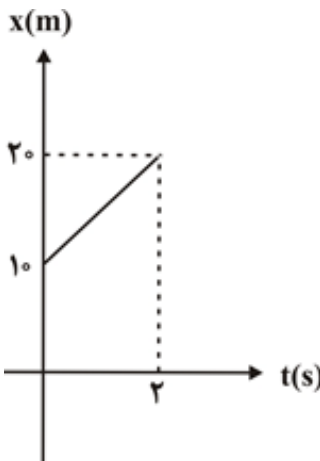
(۴۹)

شکل زیر نمودار مکان - زمان متحرکی که بر روی خط راست حرکت می کند. در SI نشان می دهد.
 آ) نوع حرکت را بیان کنید.
 ب) معادله مکان - زمان متحرک را به دست آورید.
 پ) نمودار سرعت - زمان را رسم کنید.
 ت) سرعت متوسط را در ثانیه اول و ثانیه دوم پیدا کنید و نتیجه را با هم مقایسه کنید.

سوالات پرتکرار ۱۴۰۰

دشواری

بارم: ۱

۵۰

هر یک از اصطلاحات زیر را تعریف کنید:

ساده

نهایی ۱۴۰۰

بارم: ۱

الف) بردار مکان

ب) تندى حدی

۵۱

معادله‌ی مکان - زمان حرکت جسمی در SI به صورت $x = 5t^2 - 2t + 4$ است.

دشوار

نهایی ۱۴۰۲

بارم: ۱

الف) سرعت اولیه‌ی حرکت جسم چقدر است؟

ب) در لحظه‌ی $t = 5s$ فاصله‌ی جسم از مبدا چقدر است؟

پ) در کدام لحظه سرعت متحرک صفر می‌شود؟

ت) شتاب متحرک مثبت است یا منفی؟

۵۲

متحرکی با شتاب ثابت روی محور X در حال حرکت است و در مبدأ زمان، در جهت مثبت محور X از مبدأ مکان عبور می‌کند. اگر تندى متوسط متحرک در ۶ ثانیه اول حرکت $\frac{10}{3} \frac{m}{s}$ و بردار سرعت متوسط آن در این مدت $2\vec{i}(\frac{m}{s})$ باشد، سرعت متحرک در لحظه $t = 6s$ در SI کدام است؟

دشوار

تشریحی ۱۳۹۸

بارم: ۱

۵۳

معادله متحرکی که روی خط راست حرکت می‌کند به صورت $X = t^2 - 6t - 6$ است.

متوسط

نهایی ۱۴۰۲

بارم: ۱

محاسبه کنید در چه لحظه‌هایی مقدار سرعت متحرک $4m/s$ می‌شود.

۵۴

معادله حرکت جسمی که روی محور X حرکت می‌کند، در SI به صورت $x = -4t^2 + 20t - 25$ است. مسافت طی شده توسط جسم در بازه زمانی صفر تا $5s$ برابر با چند متر است؟

متوسط

تشریحی ۱۳۹۹

بارم: ۱

۵۵

معادله مکان - زمان متحرکی که روی محور X حرکت می‌کند در دستگاه SI به صورت $x = -2t^2 + 10t - 8$ است:

متوسط

تشریحی قلم‌چی ۱۳۹۹

بارم: ۲

الف) در چه بازه زمانی متحرک در سوی مثبت محور X حرکت می‌کند؟

ب) در چه بازه زمانی حرکت متحرک تندشونده است؟

ج) در چه لحظه یا لحظاتی جهت حرکت متحرک تغییر می‌کند؟

۵۶

اگر معادله حرکت متحرکی در SI به صورت $x = -2t^2 + 4t + 5$ باشد، در بازه زمانی $t_1 = 0s$ تا $t_2 = 10s$ چند ثانیه حرکت متحرک تند شونده است؟

ساده

تشریحی ۱۳۹۸

بارم: ۱

۵۷

معادله مکان - زمان جسمی که روی خط راست حرکت می‌کند، در SI به صورت $x = -4t^2 + 2t + 1$ است. در چند متری مبدأ مکان، تندى متحرک به $14 \frac{m}{s}$ می‌رسد؟

دشوار

تشریحی ۱۳۹۷

بارم: ۱

۵۸

اتومبیلی به جرم $1200kg$ که با تندى ثابت $10 \frac{m}{s}$ روی سطح افقی جاده‌ای در مسیری مستقیم در حال حرکت است، با شتاب بارم: ۱ ثابت ترمز می‌کند و پس از ۳۶ متر جابه‌جایی، تندى آن $8 \frac{m}{s}$ کاهش می‌یابد. برابند نیروهای وارد بر اتومبیل در مدت زمان ترمز برابر با . . . نیوتون و در . . . حرکت اتومبیل است.

متوسط

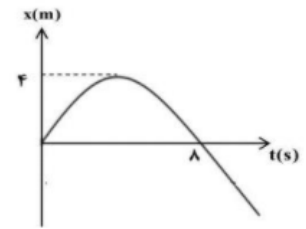
تشریحی ۱۳۹۹

بارم: ۱

۵۹

تشریحی قلمچی ۱۳۹۷ دشوار

نمودار مکان - زمان متحرکی که با شتاب ثابت روی محور Xها در حال حرکت است مطابق شکل زیر است. معادله سرعت v برآم: $v = 2t - t^2$ زمان این متحرک را در SI بنویسید.

۶۰

تشریحی قلمچی ۱۳۹۹ ساده

بارم: ۱

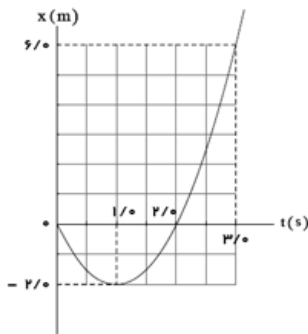
درستی یا نادرستی عبارت های زیر را تعیین کنید. (درست/نادرست)

- الف) شتاب متوسط، کمیتی برداری است که همواره همجهت با بردار تغییر سرعت است.
 ب) همواره مسافت طی شده بزرگتر از اندازه جابه جایی متحرک است.
 پ) تغییرات سرعت متحرک در بازه زمانی این تغییرات را شتاب متوسط می گویند.
 ت) بردار سرعت در هر نقطه از مسیر، بر مسیر حرکت عمود است.

۶۱

نهایی ۱۴۰۰ ساده

بارم: ۱

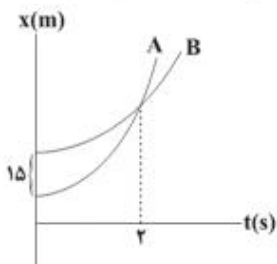
شکل زیر نمودار مکان - زمان متحرکی را نشان می دهد که در امتداد محور X با شتاب ثابت در حرکت است.

- الف) سرعت متوسط متحرک در بازه زمانی صفر تا $3/0$ ثانیه، چند متر بر ثانیه است؟
 ب) معادله مکان - زمان متحرک را بنویسید.
 پ) سرعت متحرک را در لحظه $t = 3/0s$ پیدا کنید.
 ت) نمودار سرعت - زمان متحرک را رسم کنید.

۶۲

تشریحی ۱۳۹۷ دشوار

نمودار مکان - زمان دو متحرک A و B که با شتاب ثابت، همزمان و از حال سکون شروع به حرکت می کنند مطابق شکل زیر $v = 12 \frac{m}{s}$ است. در چه لحظه ای بر حسب ثانیه، اختلاف اندازه سرعت دو متحرک $12 \frac{m}{s}$ می شود؟

۶۳

متوسط نهایی ۱۴۰۰

سرعت متوسط خودرویی که از حال سکون با شتاب $1/5 \text{ m/s}^2$ در امتداد محور x به حرکت در می آید در 4 s اول حرکت چند بارم: ۱ متر بر ثانیه است؟

۶۴

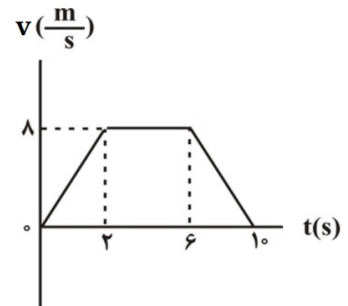
متوسط تشریحی قلمچی ۱۳۹۸

نمودار سرعت - زمان متحرکی که روی محور x ها حرکت می کند مطابق شکل زیر است.

بارم: ۳

الف) سرعت متوسط متحرک در 10 ثانیه اول حرکت چند متر بر ثانیه است؟

ب) نمودار شتاب - زمان متحرک را رسم کنید.

۶۵

متوسط نهایی ۱۴۰۰

خودرویی پشت چراغ قرمز ایستاده است. با سبزشدن چراغ خودرو با شتاب ثابت $2 \frac{m}{s^2}$ شروع به حرکت می کند. در همین بارم: ۱ لحظه اتوبوسی با سرعت ثابت $30 \frac{m}{s}$ از کنار آن می گذرد.

الف) پس از چه مدت زمان خودرو به اتوبوس می رسد؟

ب) سرعت خودرو هنگام رسیدن به اتوبوس چقدر است؟

۶۶

دشواری نهایی ۱۴۰۲

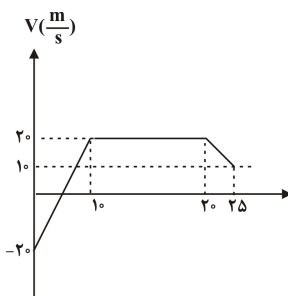
بارم: ۱

نمودار سرعت - زمان متحرکی بر خط راست به صورت زیر است:

الف) شتاب متحرک در لحظه $t = 8 \text{ s}$ را حساب کنید.

ب) تندی متوسط و سرعت متوسط در مدت 20 ثانیه را حساب کنید.

پ) نمودار مکان - زمان و شتاب - زمان این متحرک را به صورت کیفی رسم کنید.

۶۷

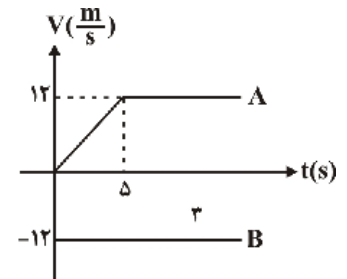
دشواری تشریحی ۱۳۹۹

متحرکی با شتاب ثابت روی محور x در حال حرکت است. اگر این متحرک با تندیهای $8 \frac{m}{s}$ و $20 \frac{m}{s}$ به ترتیب از مکانهای بارم: ۱ 12 m و 96 m عبور کند، در چند متری از مبدأ مکان، تندی متحرک برابر با $12 \frac{m}{s}$ است؟

۶۸

تشریحی قلمچی ۱۳۹۹ دشوار

در لحظه $t = 0$ متحرک A از نقطه $x = 0$ و متحرک B از نقطه $x = 450m$ می‌گذرد، نمودار سرعت - زمان آن‌ها به صورت زیر بازم: ۲
است. این دو متحرک در چه زمان و مکانی از کنار یکدیگر عبور خواهند کرد؟

۶۹

تشریحی قلمچی ۱۳۹۹ متوسط

قطار A با طول $450m$ با تندی ثابت $108 \frac{km}{h}$ روی ریلی مستقیم در حال حرکت است. قطار B به طول $600m$ در ریل کناری بازم: ۱ ساکن است و پس از آن که قطار A به طور کامل از آن سبقت می‌گیرد با شتاب ثابت $2 \frac{m}{s^2}$ شروع به حرکت می‌کند و پس از 18 ثانیه با تندی ثابت به حرکت خود ادامه می‌دهد. مسافت طی شده توسط قطار B از لحظه شروع حرکت تا لحظه‌ای که به طور کامل از قطار A سبقت می‌گیرد، چند متر است؟

۷۰

تشریحی قلمچی ۱۳۹۷ متوسط

متحرکی روی محور xها با شتاب ثابت و سرعت اولیه v_0 در 2 ثانیه اول حرکت خود 12 متر و در 2 ثانیه سوم حرکت خود 32 متر جابه جا می‌شود، اگر متحرک در مبدأ زمان از مبدأ مکان عبور کرده باشد، معادله مکان - زمان این متحرک را در SI بنویسید.

۷۱

تشریحی قلمچی ۱۳۹۹ متوسط

جابه‌جایی متحرکی که با شتاب ثابت روی محور x در حرکت است، در ثانیه اول حرکت $15m$ و سرعت متوسط آن در دو ثانیه بعدی $22/5 \frac{m}{s}$ است. شتاب متحرک چند $\frac{m}{s^2}$ است؟

۷۲

تشریحی قلمچی ۱۳۹۹ متوسط

معادله حرکت متحرکی که روی محور xها حرکت می‌کند، در SI به صورت $x = -t^2 + 4t - 3$ است. در کدام فاصله زمانی، این حرکت کندشونده است؟

۷۳

تشریحی قلمچی ۱۳۹۹ ساده

متحرکی با شتاب ثابت از حال سکون به حرکت در می‌آید و مسافتی را در مسیر مستقیم طی می‌کند. اگر در انتهای مسیر بازم: ۲ سرعت آن به $12 \frac{m}{s}$ برسد، سرعت آن در وسط مسیر چقدر است؟

۷۴

تشریحی قلمچی ۱۳۹۵ متوسط

گلوله‌ای از سطح زمین با سرعت اولیه $40 \frac{m}{s}$ در راستای قائم به سمت بالا پرتاب می‌شود. همزمان گلوله‌ی دیگری را از انبارم: ۱ ارتفاع H از سطح زمین رها می‌کنیم. اگر ارتفاع دو گلوله از سطح زمین $5s$ پس از پرتاب یکسان شود، ارتفاع H چند متر است؟ (مقاومت هوا ناچیز است و $g = 10 \frac{N}{kg}$)

۷۵

نهایی ۱۴۰۱ ساده

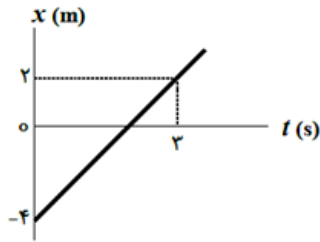
چتربازی در هوای آرام و در امتداد قائم چتر خود را باز می‌کند و در ارتفاع 600 متری سطح زمین به تندی حدی خود که $5m/s$ بازم: ۱ است می‌رسد. چند ثانیه طول می‌کشد تا چتر باز به سطح زمین برسد؟

۷۶

نهایی ۱۴۰۰

ساده

بارم: ۱

شکل روبه‌رو نمودار مکان - زمان متحرکی را نشان می‌دهد که با سرعت ثابت در امتداد محور x حرکت می‌کند.

الف) معادله مکان - زمان این متحرک را بنویسید.

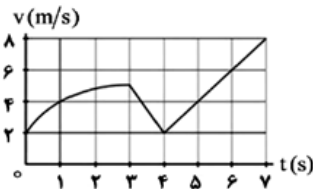
ب) این متحرک در چه لحظه‌ای از مبدأ مکان عبور کرده است؟

۷۷

نهایی ۱۴۰۰

ساده

بارم: ۱

شکل روبه‌رو نمودار سرعت - زمان متحرکی را در راستای محور x حرکت می‌کند نشان می‌دهد:

الف) حرکت این متحرک در جهت محور است یا خلاف جهت محور؟

ب) سرعت متوسط متحرک در بازه زمانی دو ثانیه سوم چند واحد در SI است؟

پ) در بازه زمانی سه ثانیه دوم، حرکت متحرک تندشونده است یا کندشونده؟

ت) شتاب متوسط در بازه صفر تا ۶s چند متر بر مجذور ثانیه است؟

۷۸

نهایی ۱۳۹۹

متوسط

بارم: ۱

راننده خودرویی که با سرعت 72 km/h در یک مسیر مستقیم در حال حرکت است، با دیدن مانعی، اقدام به ترمز می‌کند و خودرو پس از طی مسافت 20 متر توقف می‌شود. شتاب خودرو را به دست آورید (از زمان واکنش راننده صرف‌نظر شود).

۷۹

نهایی ۱۴۰۲

متوسط

بارم: ۱

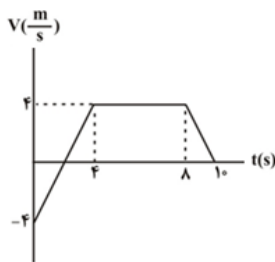
نمودار سرعت - زمان متحرکی که از مکان اولیه 20 m - شروع به حرکت می‌کند، مطابق شکل زیر است. با به دست آوردن مکان متحرک در لحظه‌های $t = 10 \text{ s}$ و $t = 20 \text{ s}$ ، نمودار مکان - زمان این متحرک را در بازه زمانی صفر تا 30 s رسم کنید.

۸۰

تشریحی قلم‌چی ۱۳۹۸

ساده

بارم: ۲

نمودار سرعت-زمان متحرکی که در راستای محور x حرکت می‌کند مطابق شکل زیر است. هر یک از موارد زیر را محاسبه کنید.

الف) شتاب متحرک در لحظه $t = 1 \text{ s}$

ب) شتاب متحرک در لحظه $t = 6 \text{ s}$

پ) شتاب متحرک در لحظه $t = 9 \text{ s}$

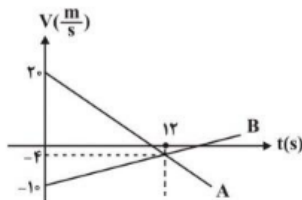
ت) شتاب متوسط متحرک در بازه زمانی 0 تا 10 s

۸۱

تشریحی قلم‌چی ۱۳۹۹

دشواری

بارم: ۲.۵

نمودار سرعت - زمان دو متحرک A و B مطابق شکل زیر است:

الف) شتاب حرکت هر متحرک را تعیین نمایید.

ب) متحرک B چند ثانیه خلاف جهت x حرکت کرده است؟

ج) در مدتی که متحرک B در خلاف جهت محور x حرکت کند متحرک A چه مسافتی را می‌پیماید؟

۸۲

نهایی ۱۴۰۰

ساده

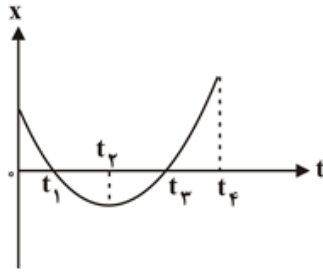
نمودار مکان زمان جسمی که روی خط راست حرکت می‌کند به شکل سهمی مقابل است با توجه به نمودار پاسخ دهید.

الف) در چه لحظه‌ای جهت حرکت جسم تغییر کرده است.

ب) در کدام لحظه‌ها جسم از مبدأ مکان می‌گذرد؟

پ) در t_0 سرعت مثبت است یا منفی؟

ت) در بازه زمانی صفر تا t_2 حرکت جسم تندشونده است یا کندشونده؟

بارم: ۱

۸۳

تشریحی ۱۳۹۷

دشوار

متحرکی با شتاب ثابت روی محور x ها در حال حرکت است. اگر تندی متوسط متحرک در t ثانیه اول حرکت، بزرگ‌تر از اندازه سرعت متوسط متحرک در این بازه زمانی باشد، کدام‌یک از گزینه‌های زیر در مورد لحظه t الزاماً صحیح است؟

۸۴

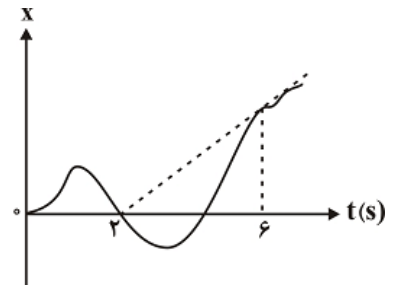
تشریحی قلم‌چی ۱۳۹۹

متوسط

نمودار مکان - زمان حرکت متحرکی که از حال سکون شروع به حرکت کرده است، مطابق شکل زیر است و در لحظه $t = 6s$ بارم: ۲ خط مماس بر نمودار رسم شده است.

الف) اگر سرعت متوسط متحرک در $6s$ ابتدایی حرکت برابر با $4 \frac{m}{s}$ باشد، مکان متحرک را در لحظه $t = 6s$ حساب کنید.

ب) شتاب متوسط متحرک را در $6s$ ابتدایی حرکت محاسبه کنید.

۸۵

تشریحی ۱۳۹۹

متوسط

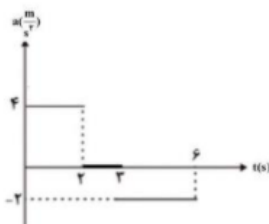
متحرکی با شتاب ثابت فاصله مسیر مستقیم A تا B به طول $120m$ را بدون تغییر جهت می‌پیماید. اگر تندی متحرک در نقاط A و B به ترتیب برابر $5 \frac{m}{s}$ و $25 \frac{m}{s}$ باشد، فاصله متحرک از نقطه B، ۴ ثانیه قبل از رسیدن به آن چند متر است؟

۸۶

تشریحی قلم‌چی ۱۳۹۷

متوسط

نمودار شتاب - زمان متحرکی که بر روی محور x ها حرکت می‌کند، مطابق شکل زیر است، اگر سرعت اولیه متحرک $15 \frac{m}{s}$ باشد، سرعت متحرک در لحظه $t = 6s$ چند متر بر ثانیه است؟

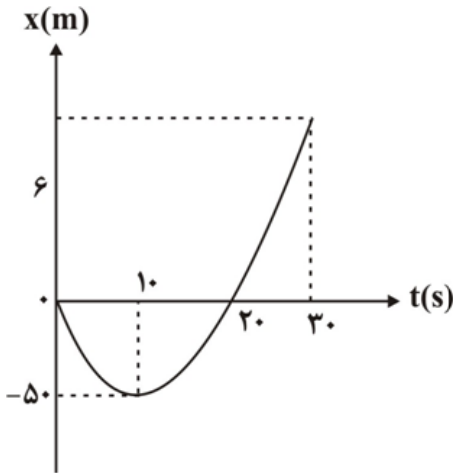
۸۷

تشریحی قلم‌چی ۱۳۹۷

متوسط

معادله حرکت متحرکی در SI به صورت $x = t^2 - 6t + 8$ می‌باشد. سرعت متوسط و تندی متوسط این متحرک را در ۴ ثانیه بازم: ۲.۵ اول حرکت به دست آورید.

نمودار مکان - زمان متحرکی که در امتداد محور X با شتاب ثابت در حرکت می‌باشد، به صورت سهمی شکل زیر است. بارم: ۱
 الف) معادله مکان- زمان این متحرک را بنویسید.
 ب) مسیر حرکت متحرک در امتداد محور X را رسم کنید.

اتومبیلی با شتاب ثابت $2 \frac{m}{s^2}$ در جهت محور X از حال سکون شروع به حرکت می‌کند و ۲ ثانیه بعد کامیونی با شتاب ثابت $1 \frac{m}{s^2}$ در جهت محور X از همان نقطه با تندی $5 \frac{m}{s}$ و در جهت حرکت اتومبیل عبور می‌کند. در لحظه‌ای که کامیون و اتومبیل به هم می‌رسند، اتومبیل چند متر از مکان اولیه خود جابه‌جا شده است؟

موتورسواری که در سر یک چهارراه پشت چراغ قرمز ایستاده است، با سبز شدن چراغ با شتاب $6/0 \frac{m}{s^2}$ شروع به حرکت می‌کند. ۱. در همین لحظه خودرو با سرعت ثابت $30/0 \frac{m}{s}$ از کنار موتورسوار می‌گذرد موتور خودرو در چه مکانی به هم می‌رسند؟

سوال ۱ گزینه درست: null نهایی ۱۴۰۰ ساده

شکل الف زیر متحرک در هر لحظه از زمان صرفاً در یک مکان می‌تواند باشد.

سوال ۲ گزینه درست: null تشریحی ۱۳۹۸ دشوار

ثانیه ششم، بازه زمانی بین لحظه‌های $t_1 = 1s$ تا $t_3 = 6s$ است. با استفاده از معادله مکان - زمان برای لحظه‌های $t_1 = 1s$ و $t_3 = 6s$ و $t_2 = 5s$ و در نظر گرفتن این نکته که $x_2 = 0$ است، داریم:

$$x = \frac{1}{2}at^2 + v_0t + x_0$$

$$16 = \frac{1}{2}a(1)^2 + v_0 \times 1 + x_0 \Rightarrow a + 2v_0 + 2x_0 = 32 \quad (1)$$

$$0 = \frac{1}{2}a(5)^2 + v_0 \times 5 + x_0 \Rightarrow 25a + 10v_0 + 2x_0 = 0 \quad (2)$$

$$x_3 = \frac{1}{2}a(6)^2 + v_0 \times 6 + x_0 \Rightarrow 18a + 6v_0 + x_0 = -14 \quad (3)$$

با حل هم‌زمان معادله‌های (۱)، (۲) و (۳) داریم:

$$a = -4 \frac{m}{s^2}, v_0 = 8 \frac{m}{s}, x_0 = 10m$$

ابتدا با استفاده از تعریف سرعت متوسط، بازه‌های زمانی t_1 تا t_2 و t_2 تا t_3 را می‌یابیم. داریم:

$$(v_{av})_1 = \frac{x_2 - x_1}{t_2 - t_1} \Rightarrow v = \frac{-4 - (-12)}{t_2 - t_1}$$

$$\Rightarrow t_2 - t_1 = 4s \quad (*)$$

$$(v_{av})_2 = \frac{x_3 - x_2}{t_3 - t_2} \Rightarrow 1/5 = \frac{14 - (-4)}{t_3 - t_2}$$

$$\Rightarrow t_3 - t_2 = 12s \quad (**)$$

بنابراین:

$$t_3 - t_1 = (t_3 - t_2) + (t_2 - t_1)$$

$$\xrightarrow{(**), (*)} t_3 - t_1 = 12 + 4 = 16s$$

حال با توجه به تعریف شتاب متوسط بین دو لحظه t_1 و t_3 داریم:

$$a_{av} = \frac{v_3 - v_1}{t_3 - t_1} = \frac{15 - 7}{16} \Rightarrow a_{av} = 0.5 \frac{m}{s^2}$$

الف) نرده‌ای

ب) بردار جابه‌جایی

پ) شتاب

ت) بردار مکان

ث) تندی متوسط

الف) د

ب) ن

با توجه به رابطه سرعت متوسط داریم:

$$\vec{v}_{av} = \frac{\Delta \vec{x}}{\Delta t} = \frac{\vec{d}_2 - \vec{d}_1}{15 - 0} = \frac{\vec{d}_2 - (-2\vec{o}i)}{15} = 4i \left(\frac{m}{s} \right)$$

$$\Rightarrow \vec{d}_2 + 2\vec{o}i = 6\vec{o}i \Rightarrow \vec{d}_2 = 4\vec{o}i (m)$$

نکته: در جابه‌جایی نقطه ابتدا و انتهای حرکت مهم است و برای Δt باید کل زمان حرکت را در نظر گرفت.

نمودار ب. علامت شتاب در هر بازه زمانی نمودار شتاب - زمان، متناظر با شیب خط نمودار سرعت - زمان (ب) است.

با توجه به تعریف شتاب متوسط می‌توان نوشت:

$$\begin{aligned}\vec{a}_{av} &= \frac{\Delta \vec{v}}{\Delta t} = \frac{\Delta \vec{v}_1 + \Delta \vec{v}_2}{\Delta t} = \frac{(\vec{a}_{av})_1 \Delta t_1 + (\vec{a}_{av})_2 \Delta t_2}{\Delta t} \\ \Rightarrow \vec{a}_{av} &= \frac{(+10 \hat{i}) \times 10 + (-5 \hat{i}) \times 200}{30} = \frac{100 \hat{i} - 1000 \hat{i}}{30} \\ \Rightarrow \vec{a}_{av} &= \frac{90}{30} \hat{i} = +3 \hat{i} \left(\frac{m}{s^2} \right)\end{aligned}$$

روش اول: برای یافتن جابه‌جایی در دو ثانیه اول با داشتن معادله حرکت کافی است با جایگزینی $t = 0$ و $t = 2s$ ، x_0 و x_2 را به دست آوریم و از رابطه $\Delta x = x_2 - x_0$ ، جابه‌جایی را حساب کنیم، بنابراین داریم:

$$\begin{aligned}x = 2t^2 + 6t - 2 \rightarrow \begin{cases} t = 0 \Rightarrow x_0 = -2m \\ t = 2s \rightarrow x_2 = 2 \times (2)^2 + 6 \times (2) - 2 = 26m \end{cases} \\ \Delta x = x_2 - x_0 = 26 - (-2) = 28m\end{aligned}$$

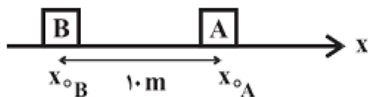
روش دوم: در تابع $x = 2t^2 + 6t - 2$ مقدار ثابت تابع یعنی -2 همان x_0 است و جابه‌جایی در t ثانیه اول از رابطه $\Delta x = 2t^2 + 6t$ قابل محاسبه خواهد بود.

$$\Delta x = 2t^2 + 6t \xrightarrow{t=2s} \Delta x = 2 \times (2)^2 + 6 \times (2) = 28m$$

دقت کنید اگر صرفاً مقدار تابع را به ازای $t = 2s$ به دست آورده باشید در واقع شما مکان متحرک در $t = 2s$ یعنی $x = 26m$ را حساب کردید نه جابه‌جایی را. در این صورت به گزینه اشتباه «۳» می‌رسید.

در ابتدا یک شکل ساده از دو متحرک رسم می‌کنیم:

$$\begin{cases} v_{0B} = v_0 \\ a_B = -a \end{cases} \quad \begin{cases} v_{0A} = 0 \\ a_A = a \end{cases}$$

حال معادله حرکت و سرعت هر یک را می‌نویسیم:

$$x = \frac{1}{2}at^2 + v_0t + x_0 \Rightarrow \begin{cases} x_A = \frac{1}{2}at^2 + 10 \\ x_B = -\frac{1}{2}at^2 + v_0t \end{cases} \quad (*)$$

$$v = at + v_0 \Rightarrow \begin{cases} v_A = at \\ v_B = -at + v_0 \end{cases} \quad (**)$$

در لحظه $t = 2s$ و $x_A = x_B$ و $v_A = v_B$ است. بنابراین داریم:

$$(**): 2a = -2a + v_0 \Rightarrow v_0 = 4a$$

$$(*): 2a + 10 = -2a + 2v_0 \Rightarrow 10 = -4a + 2v_0$$

$$\xrightarrow{v_0=4a} v_0 = 10 \frac{m}{s} \gg a = 2/5 \frac{m}{s^2}$$

متوسط

تشریحی ۱۳۹۹

گزینه درست: null

سوال ۱۱

در اینجا، حرکت بر روی خط راست از ۳ مرحله تشکیل شده است که x و v هر مرحله معلوم است. برای محاسبه سرعت متوسط طبق رابطه $v_{av} = \frac{\Delta x_{کل}}{t_{کل}}$ ، نیاز به زمان کل داریم که از رابطه $t = \frac{x}{v}$ زمان هر مرحله را حساب و با هم جمع می‌کنیم:

 x, v $2x, 2v$ $3x, 3v$

$$v_{av} = \frac{\Delta x_1 + \Delta x_2 + \Delta x_3}{t_1 + t_2 + t_3} = \frac{x + 2x + 3x}{\frac{x}{v} + \frac{2x}{2v} + \frac{3x}{3v}} = \frac{6x}{\frac{3x}{v}} = 2v$$

دشوار

تشریحی ۱۳۹۷

گزینه درست: null

سوال ۱۲

$$d_1 = \frac{d}{2}, d_2 + d_3 = \frac{d}{2}$$

$$d_2 = (v_{av})_2 t_2, d_3 = (v_{av})_3 t_3$$

$$t_2 = \frac{1}{3}(t_2 + t_3) \Rightarrow t_2 = \frac{1}{3}t_2 + \frac{1}{3}t_3 \Rightarrow \frac{2}{3}t_2 = \frac{1}{3}t_3 \Rightarrow t_2 = \frac{t_3}{2} \Rightarrow \frac{t_2}{t_3} = \frac{1}{2}$$

$$((v_{av})_2 + 2(v_{av})_3)t_2 = \frac{d}{2}$$

$$\Rightarrow t_2 = \frac{d}{2(v_{av})_2 + 4(v_{av})_3}, t_3 = \frac{d}{(v_{av})_2 + 2(v_{av})_3}$$

$$v_{av} = \frac{d_1 + d_2 + d_3}{t_1 + t_2 + t_3}$$

$$= \frac{d}{\frac{d}{2(v_{av})_1} + \frac{d}{2(v_{av})_2 + 4(v_{av})_3} + \frac{d}{(v_{av})_2 + 2(v_{av})_3}}$$

$$\Rightarrow v_{av} = \frac{1}{\frac{1}{2(v_{av})_1} + \frac{1}{2(v_{av})_2 + 4(v_{av})_3} + \frac{1}{(v_{av})_2 + 2(v_{av})_3}}$$

$$(v_{av})_1 = 10 \frac{m}{s}, (v_{av})_2 = 5 \frac{m}{s}, (v_{av})_3 = 3 \frac{m}{s}$$

$$v_{av} = \frac{1}{\frac{1}{20} + \frac{1}{20} + \frac{1}{10}} = \frac{20}{4} = 5 \frac{m}{s}$$

ساده

تشریحی ۱۳۹۸

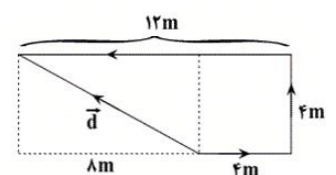
گزینه درست: null

سوال ۱۳

$$\ell = 4 + 4 + 12 = 20m$$

$$|\vec{d}| = \sqrt{4^2 + 12^2} = 4\sqrt{10}m$$

$$\Rightarrow \frac{|\vec{d}|}{\ell} = \frac{4\sqrt{10}}{20} = \frac{\sqrt{10}}{5}$$

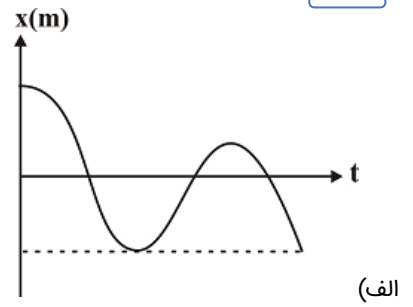
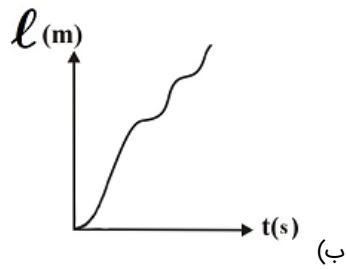

ساده

تشریحی قلمچی ۱۳۹۹

گزینه درست: null

سوال ۱۴

ساده

تشریحی ۱۳۹۹

گزینه درست: null

سوال ۱۵

به کمک رابطه محاسبه تندی متوسط، داریم:

$$\Delta t_1 = \frac{\Delta x_1}{v_1} = \frac{400}{20} = 20s$$

$$v_1 = 2 \cdot \frac{m}{s}$$

$$\underbrace{\Delta x_1 = 400 \cdot m}_{\Delta t_1} \quad \underbrace{\Delta x_2 = 600 \cdot m}_{\Delta t_2}$$

$$\Rightarrow \Delta t_2 = 100 - 20 = 80s$$

$$\Delta x_2 = (s_{av})_2 \Delta t_2 \Rightarrow 600 = (s_{av})_2 \times 80$$

$$\Rightarrow (s_{av})_2 = 10 \frac{m}{s}$$

ساده

نهایی ۱۴۰۲

گزینه درست: null

سوال ۱۶

 $(t_2 - t_3)$ یا $(t_1 - t_2)$ یا $(t_1 - t_3)$

ساده

نهایی ۱۳۹۹

گزینه درست: null

سوال ۱۷

الف) کند شوند زیرا تندی متحرک در حال کاهش است.

$$l = |s_1| + s_2 \quad l = \left| \frac{-9 \times 3}{2} \right| + \frac{6 \times 2}{2} \quad l = 19.5m$$

دشواری

تشریحی ۱۳۹۷

گزینه درست: null

سوال ۱۸

$$\left. \begin{aligned} (\vec{v}_{av})_1 &= \frac{\vec{d}_1}{\Delta t_1} \\ (\vec{v}_{av})_2 &= \frac{\vec{d}_2}{\Delta t_2} \end{aligned} \right\} \begin{aligned} (\vec{v}_{av})_1 &= -6 \vec{i}, \Delta t_1 = 2s \rightarrow \vec{d}_1 = -12 \vec{i}, \vec{d}_2 = 12 \vec{i} \\ (\vec{v}_{av})_2 &= 18 \vec{i}, \Delta t_2 = 4s \end{aligned}$$

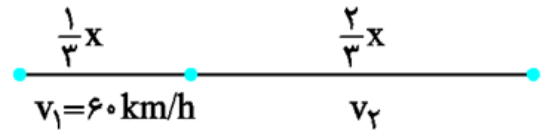
$$(\vec{v}_{av})_3 = \frac{\vec{d}_1 + \vec{d}_2}{t_2 - t_1} = \frac{(-12\vec{i}) + (12\vec{i})}{8 - 2} \Rightarrow (\vec{v}_{av})_3 = 0\vec{i}$$

دشوار

تشریحی ۱۳۹۷

گزینه درست: null

سوال ۱۹

در اینجا متحرک روی یک خط راست، $\frac{1}{3}x$ را با سرعت ثابت 60 km/h و باقی مسیر $(\frac{2}{3}x)$ را با سرعت متغیری بین 60 و 90 کیلومتر بر ساعت طی می‌کند.

$$v_{av} = \frac{\Delta x_1 + \Delta x_2}{t_1 + t_2} = \frac{\frac{1}{3}x + \frac{2}{3}x}{\frac{x}{60} + \frac{2x}{v_2}} = \frac{x}{\frac{x}{60} + \frac{2x}{v_2}}$$

$$= \frac{x}{\frac{xv_2 + 120x}{180v_2}} = \frac{180v_2x}{x(v_2 + 120)} = \frac{180v_2}{v_2 + 120}$$

$$\Rightarrow v_{av} = \frac{180v_2}{v_2 + 120}$$

اکنون دو حد بالا و پایین سرعت در مرحله دوم را در این رابطه قرار می‌دهیم تا حدود سرعت متوسط کل به دست آید. چون سرعت متوسط در مرحله اول 60 km/h است، بنابراین اگر سرعت متوسط در قسمت دوم نیز $v_2 = 60 \text{ km/h}$ باشد، v_{av} کل نیز 60 km/h خواهد بود.

حال حد بالا یعنی $v_2 = 90 \text{ km/h}$ را قرار می‌دهیم:

$$v_2 = 90 \text{ km/h} \Rightarrow v_{av} = \frac{180 \times 90}{210} = \frac{540}{7} \approx 77/1 \text{ km/h}$$

ملاحظه می‌شود سرعت متوسط باید بین 60 و $77/1 \text{ km/h}$ برحسب km/h باشد که در گزینه «۲» یعنی 70 km/h این شرایط برقرار است.

ساده

نهایی ۱۴۰۲

گزینه درست: null

سوال ۲۰

 $(0 - t_1)$

ساده

نهایی ۱۴۰۰

گزینه درست: null

سوال ۲۱

$$a_{av} = \frac{\Delta v}{\Delta t} \Rightarrow a_{av} = \frac{2 - 6}{12 - 4} \Rightarrow a_{av} = -0/5 \frac{m}{s} \quad (\text{الف})$$

$$x = vt + x_0 \Rightarrow x = 6t + 2 \Rightarrow x = 6 \times 2 + 2 = 14m \quad (\text{ب})$$

ساده

تشریحی ۱۳۹۸

گزینه درست: null

سوال ۲۲

در این مسئله می‌خواهیم سرعت متحرک را که ثابت است، با توجه به داده‌های $(x_1 = +22m, t_1 = 4s)$ و $(x_2 = +34m, t_2 = 6s)$ به دست آوریم. چون سرعت ثابت است، سرعت متوسط متحرک با سرعت لحظه‌ای برابر خواهد بود. بنابراین کافی است سرعت متوسط متحرک را بیابیم:

$$v = v_{av} = \frac{\Delta x}{\Delta t} = \frac{x_2 - x_1}{t_2 - t_1} = \frac{x_2 = 34m, x_1 = 22m}{t_2 = 6s, t_1 = 4s}$$

$$v = \frac{34 - 22}{6 - 4} = \frac{12}{2} = 6 \frac{m}{s}$$

جابه جایی کل در مسیر رفت و برگشت صفر است بنابراین طبق رابطه $\vec{V}_{av} = \frac{\vec{d}}{\Delta t}$ سرعت متوسط در کل مسیر صفر است.

زمان صعود جسم برابر است با:

$$\Delta t_1 = \frac{d_1}{v_1} = \frac{12}{10} = 1.2 \text{ s}$$

زمان سقوط جسم برابر است با:

$$\Delta t_2 = \frac{d_2}{v_2} = \frac{12}{6} = 2 \text{ s}$$

کل زمان حرکت برابر است با:

$$\Delta t = \Delta t_1 + \Delta t_2 = 1.2 + 2 = 3.2 \text{ s}$$

تندی متوسط در کل مسیر برابر است با:

$$S_{av} = \frac{L}{\Delta t} = \frac{|d_1| + |d_2|}{\Delta t} = \frac{24}{3.2} = 7.5 \frac{m}{s}$$

$$\left. \begin{array}{l} V_0 = 108 \frac{km}{h} = 30 \frac{m}{s} \\ a = -5 \frac{m}{s^2} \\ v = 0 \end{array} \right\} \Rightarrow V^2 - V_0^2 = 2a\Delta x \Rightarrow 0 - 30^2 = 2 \times (-5) \times \Delta x \Rightarrow \Delta x = 90m$$

خیر چون فاصله اولیه اتومبیل تا مانع ۸۰m است و اتومبیل برای توقف کامل، به ۹۰m احتیاج دارد.

الف) t_1

ب) خلاف محور x

پ) یک بار

ت) t_1 تا t_2

ث) t_2

کامیون را متحرک (۱) و خودرو را متحرک (۲) در نظر می‌گیریم و با فرض مکان اولیه خودرو به عنوان مبدأ مکان، معادله هر دو متحرک را می‌نویسیم. داریم:

$$x_1 = v_1 t + x_{01} \Rightarrow x_1 = 30t - 125$$

$$x_2 = \frac{1}{2} at^2 + v_{02} t + x_{02} \Rightarrow x_2 = \frac{1}{2} \times 2t^2 + 0 + 0 \Rightarrow x_2 = t^2$$

لحظه‌ای که دو متحرک به هم می‌رسند، مکان‌های آنها با یکدیگر برابر است. داریم:

$$x_1 = x_2 \Rightarrow 30t - 125 = t^2 \Rightarrow t^2 - 30t + 125 = 0 \Rightarrow \begin{cases} t_1 = 5s \\ t_2 = 25s \end{cases}$$

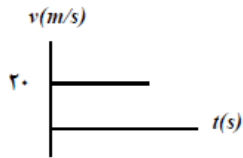
در لحظه $t_1 = 5s$ کامیون از خودرو و در لحظه $t_2 = 25s$ خودرو از کامیون سبقت می‌گیرد. پس داریم:

$$v_2 = a_2 t_2 + v_{02} \Rightarrow v_2 = 2 \times 25 + 0 = 50 \frac{m}{s}$$

$$x_1 = 20 + 10 = 30m \quad x_2 = 60 + 10 = 70m \quad \Delta x = x_2 - x_1$$

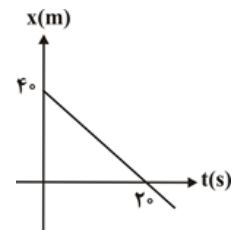
$$\Delta x = 70 - 30 = 40m$$

(ب) رسم نمودار سرعت - زمان

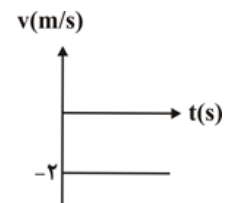

(آ) سرعت متحرک برابر شیب نمودار مکان - زمان است بنابراین داریم:

$$v = \frac{\Delta x}{\Delta t} = \frac{0 - 40}{20} = -2m/s$$

نمودار سرعت - زمان به صورت خط افقی موازی محور زمان است.

(ب) جابه جایی (Δx) در مدت ۳ دقیقه به صورت زیر به دست می آید:

$$\Delta x = v\Delta t \xrightarrow{t=3 \text{ min}=180s} \Delta x = (-2)(180) = -360m$$

$$|\Delta x| = 360m = \text{مسافت طی شده}$$

(پ) مکان متحرک (x) به صورت زیر حساب می شود:

$$x = vt + x_0 \xrightarrow{x_0=40m, v=-2m/s} x = -2t + 40$$

$$\xrightarrow{t=180s} x = -2 \times (180) + 40 = -320m$$

الف) (۱) مثبت است (چون شیب خط مماس مثبت است).

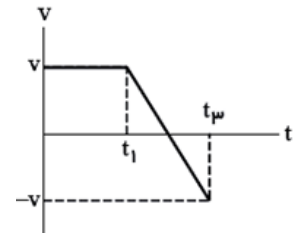
(۲): حرکت شتابدار با شتاب ثابت کند شونده است.

(۳): علامت شتاب منفی است (چون جهت تقعر منحنی رو به پایین است).

(۴): حرکت شتابدار با شتاب ثابت تندشونده است.

(۵): علامت شتاب منفی است. (چون جهت تقعر منحنی رو به پایین است).

اگر به نمودار x-t توجه شود. به دلیل تقارن سهمی اندازه شیب خطوط مماس در لحظات t_1 و t_2 یکی است. فقط در $t = t_1$ و در $t = t_2$ و $v > 0$ و در $t = t_3$ و $v < 0$ خواهد بود.

ابتدا یکای تندها را برای سادگی در محاسبات به $\frac{m}{s}$ تبدیل می‌کنیم.

$$v_1 = 72 \frac{km}{h} = 20 \frac{m}{s}, \quad v_2 = 36 \frac{km}{h} = 10 \frac{m}{s}$$

چون متحرک تغییر جهت نداده، تندى متوسط با سرعت متوسط برابر است.

$$s_{av} = v_{av} = \frac{\Delta x_T}{\Delta t_T} = \frac{\Delta x_T}{\frac{\Delta x_1}{v_1} + \frac{\Delta x_2}{v_2}} = \frac{\Delta x_T}{\frac{2}{5} \Delta x_T + \frac{3}{5} \Delta x_T}$$

$$= \frac{1}{\frac{2}{100} + \frac{3}{50}} = \frac{1}{\frac{7}{100}} = \frac{100}{7} = \frac{50}{3.5} = 14.28 \frac{m}{s}$$

دقت کنید که در صورت سؤال راجع به مسیر حرکت دانش‌آموز همراه با دوچرخه صحبتی نشده است (خط راست یا منحنی). در نتیجه فاصله نقطه شروع تا پایان حرکت (طول بردار جابه‌جایی) در مدت زمان ۴ ثانیه مشخص نیست و این یعنی جابه‌جایی و در نتیجه سرعت متوسط آن قابل محاسبه نیست.

ابتدا جابه‌جایی متحرک A تا لحظه ایستادن را حساب می‌کنیم. با استفاده از معادله سرعت - جابه‌جایی، داریم:

$$v_A^r = v_{oA}^r + a_A \Delta x_A \Rightarrow 0 = 12^r + 2(-3) \times \Delta x_A$$

$$\Rightarrow \Delta x_A = 24m$$

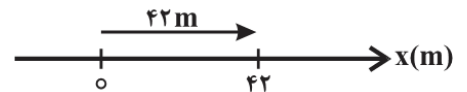
بنابراین بیش‌ترین اندازه جابه‌جایی متحرک B تا قبل از برخورد با متحرک A می‌تواند برابر با $|\Delta x_B| = 84 - 24 = 60m$ باشد. برای متحرک B داریم:

$$v_B^r = v_{oB}^r + a_B \Delta x_B \Rightarrow 0 = (-10)^r + a_B \times (-60)$$

$$\Rightarrow |a_B| = \frac{5}{6} \frac{m}{s^2}$$

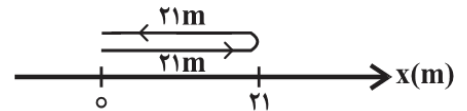
جسم با توجه به هر یک از حالت‌های زیر می‌تواند مسافت ۴۲ متر را طی مدت ۱۰ ثانیه طی کند.

حالت اول: بدون تغییر جهت:

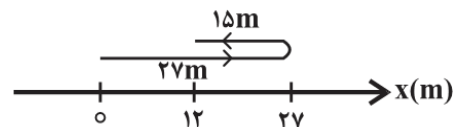
$$v_{av} = \frac{\Delta x}{\Delta t} \xrightarrow{\Delta x=42m} v_{av} = \frac{42}{10} = 4.2 \frac{m}{s}$$

حالت دوم: تغییر جهت متقارن:

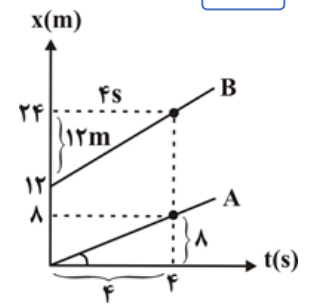
$$v_{av} = \frac{\Delta x}{\Delta t} \xrightarrow{\Delta x=0} v_{av} = 0$$

حالت سوم: تغییر جهت غیرمتقارن:

$$v_{av} = \frac{\Delta x}{\Delta t} \xrightarrow{\Delta x=12m} v_{av} = \frac{12}{10} = 1.2 \frac{m}{s}$$

(آ) سرعت هر یک از دو متحرک برابر شیب خط مربوط به خودشان است بنابراین داریم:

$$v_B = B \text{ شیب خط} = \frac{12}{4} = 3m/s \Rightarrow v_B = 3m/s$$

$$v_A = A \text{ شیب خط} = \frac{4}{2} = 2m/s \Rightarrow v_A = 2m/s$$

(ب) معادله حرکت A و B به صورت زیر است:

$$x_A = v_A t + x_{0A} = 2t$$

$$x_B = v_B t + x_{0B} = 3t + 12$$

(پ) فاصله دو متحرک برابر $d = |x_A - x_B|$ است. بنابراین داریم:

$$d = |x_A - x_B| \xrightarrow{\text{نمودار B بالاتر از A است}} \rightarrow$$

$$d = x_B - x_A = 3t + 12 - 2t \Rightarrow d = t + 12$$

فاصله دو متحرک با گذشت زمان افزایش پیدا می کند و هیچگاه دو متحرک به یکدیگر نمی رسند.

(ت) فاصله دو متحرک در لحظه $t = 6s$:

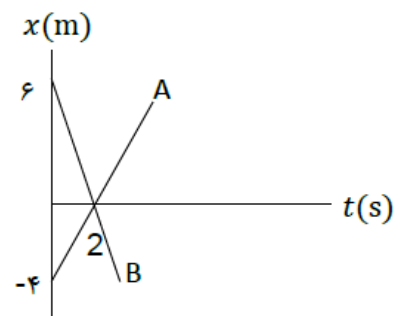
$$d = 6 + 12 = 18m$$

تذکر: اگر $x_B = v_B t + x_{0B}$ ، $x_A = v_A t + x_{0A}$ باشد فاصله دو متحرک به طور کلی چنین است:

$$d = |x_A - x_B| = |(v_A - v_B)t + (x_{0A} - x_{0B})|$$

$$x_A = x_B \quad 2t - 4 = -3t + 6 \Rightarrow t = 2s \quad (\text{الف})$$

(ب)

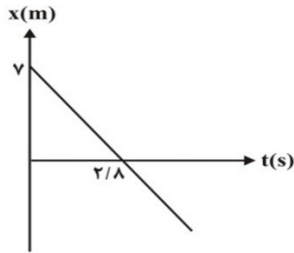

(الف)

$$v = \frac{\Delta x}{\Delta t} \Rightarrow v = \frac{-۸ - ۲}{۶ - ۲} = -۲/۵ \frac{m}{s}$$

$$x = vt + x_0 \Rightarrow ۲ = -۲/۵ \times ۲ + x_0 \Rightarrow x_0 = ۷m$$

$$x = -۲/۵t + ۷$$

(ب)

با توجه به این که سرعت متحرک ثابت است و متحرک در خلاف جهت محور x حرکت می‌کند، بنابراین با استفاده از رابطه سرعت داریم:

$$v = \frac{\Delta x}{\Delta t} \xrightarrow[\Delta t = t_2 - t_1, t_2 = 10 \text{ s}, t_1 = ?]{v = -۵ \frac{m}{s}, x_2 = -۲۰ \text{ m}, x_1 = ۰} -۵ = \frac{-۲۰ - ۰}{10 - t_1}$$

$$\Rightarrow 10 - t_1 = 4 \Rightarrow t_1 = 6 \text{ s}$$

(الف)

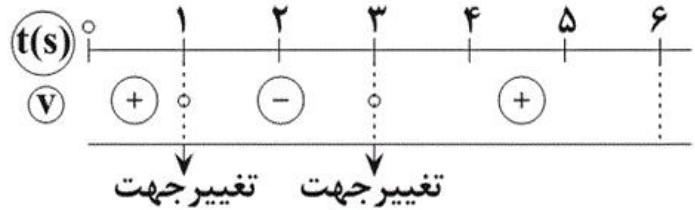
$$x = \frac{1}{۲}at^2 + v_0t + x_0 \quad a = -۲ \frac{m}{s^2} \quad x = -t^2 + ۲t + 1$$

(ب)

$$v_{av} = \frac{v + v_0}{۲} \quad v_{av} = \frac{(-۶ + ۲) + (۲)}{۲} \quad v_{av} = -1 \frac{m}{s}$$

حرکت در جهت محور x به معنای مثبت بودن v و حرکت در خلاف جهت محور x به معنای منفی بودن v است.

معادله $v - t$ را در بازه صفر تا ۶ ثانیه تعیین علامت می‌کنیم:

در لحظات $t_1 = 1s$ و $t_2 = 3s$ که علامت سرعت عوض شده است سرعت متحرک صفر شده و جهت حرکت آن تغییر کرده است.

متحرک در بازه زمانی $t_1 = 1s$ تا $t_2 = 3s$ یعنی به مدت ۲ ثانیه در خلاف جهت محور x حرکت کرده است.

(الف)

$$v_{\text{سایه}} = \frac{-(75 - 45)}{t_1 - 0} = \frac{-30}{t_1} \rightarrow x_{\text{سایه}} = \frac{-30}{t_1} t + 75$$

$$v_{\text{آبی}} = \frac{0 - (-60)}{t_1 - 0} = \frac{60}{t_1} \rightarrow x_{\text{آبی}} = \frac{60}{t_1} t - 60$$

$$\xrightarrow{x_{\text{آبی}} = x_{\text{سایه}}} \frac{-30}{t_1} (9) + 75 = \frac{60}{t_1} (9) - 60 \rightarrow t_1 = 6s$$

(ب)

$$x_{\text{سایه}} = -5t + 75 \xrightarrow{t=9} x = 30m$$

(الف) نمودار مکان - زمان به صورت خط راست است، بنابراین سرعت ثابت است. پس معادله حرکت متحرک A برابر است با:

$$v_A = \frac{\Delta x_A}{\Delta t_A} = \frac{0 - (-6)}{2 - 0} = 3 \frac{m}{s} \Rightarrow x_A = v_A t + x_{0A} \Rightarrow x_A = 3t - 6$$

در لحظه $t = 5s$ ، مکان دو متحرک یکسان می‌شود. بنابراین:

$$t = 5s \Rightarrow x_A = x_B \Rightarrow x_B = 3 \times 5 - 6 = 9m$$

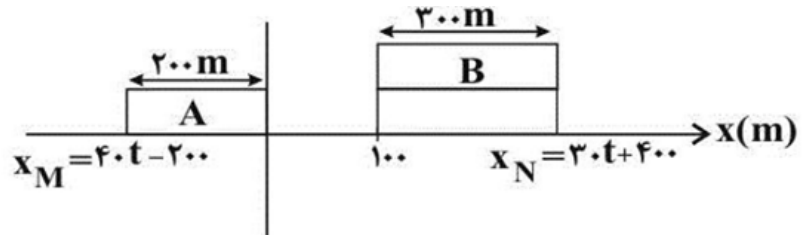
معادله حرکت متحرک B برابر است با:

$$v_B = \frac{\Delta x_B}{\Delta t_B} = \frac{9 - 4}{5 - 0} = 1 \frac{m}{s} \Rightarrow x_B = v_B t + x_{0B} \Rightarrow x_B = t + 4$$

(ب)

$$|x_A - x_B| = 4 \Rightarrow \begin{cases} x_A - x_B = 4 \Rightarrow (3t - 6) - (t + 4) = 4 \Rightarrow t = 7s \\ x_A - x_B = -4 \Rightarrow (3t - 6) - (t + 4) = -4 \Rightarrow t = 3s \end{cases}$$

هنگامی که قطار A از قطار B سبقت گرفته و به طور کامل از آن عبور کند، $x_M = x_N$ می شود

$$\begin{aligned} x_M &= 40t - 200 & x_M &= x_N \\ x_N &= 30t + 400 & & \end{aligned}$$

$$40t - 200 = 30t + 400$$

$$\rightarrow 10t = 600 \rightarrow t = 60 \text{ s}$$

الف) با توجه به نمودار $x_0 = 0$

بین لحظات $t_1 = 0$ و $t_2 = 1 \text{ s}$ معادله مستقل از a را می نویسیم:

$$\Delta x = \left(\frac{V_0 + V}{2} \right) \times t \Rightarrow -2 = \left(\frac{V_0 + 0}{2} \right) \times 1 \Rightarrow V_0 = -4 \frac{m}{s}$$

بین لحظات $t_1 = 0$ و $t_2 = 1 \text{ s}$ معادله سرعت - زمان را می نویسیم:

$$V = at + V_0 \Rightarrow 0 = a \times 1 - 4 \Rightarrow a = +4 \frac{m}{s^2}$$

در نتیجه معادله مکان - زمان جسم برابر است با:

$$a = \frac{1}{2} at^2 + V_0 t + x_0 \Rightarrow x = 2t^2 - 4t$$

ب) معادله سرعت - زمان جسم را می نویسیم:

$$V = at + V_0 \Rightarrow V = 4t - 4$$

سپس لحظه $t = 3 \text{ s}$ را در آن جایگذاری می کنیم:

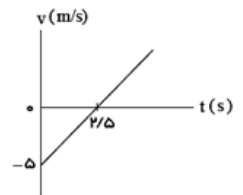
$$V = 4t - 4 \xrightarrow{t=3s} V = 4(3) - 4 = 8 \frac{m}{s}$$

قدم اول: معادله $(x - t)$ درجه دوم است. بنابراین حرکت شتابدار با شتاب ثابت است. برای تعیین نوع حرکت می‌توان از نمودار $(v - t)$ کمک گرفت. بنابراین امتداد a و v_0 را مشخص کرده معادله $(v - t)$ را می‌نویسیم سپس آن را رسم می‌کنیم.

$$\begin{cases} x = t^2 - 5t + 6 \\ x = (\frac{1}{2}a)t^2 + (v_0)t + x_0 \end{cases} \rightarrow \begin{cases} a = 2 \text{ m/s}^2 \\ v_0 = -5 \text{ m/s} \\ x_0 = +6 \text{ m} \end{cases}$$

نکته مهم: هرگاه ضریب t^2 و t در معادله درجه دوم مکان - زمان مختلف علامت باشد حتماً حرکت متحرک به صورت رفت و برگشت است. ابتدا کند شونده بوده و متوقف شده و به صورت تندشونده باز می‌گردد.

قدم دوم: رسم نمودار: $(v - t)$

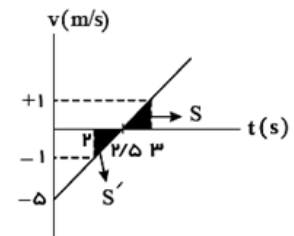
قدم سوم: در بازه زمانی صفر تا $2/5$:

$$\begin{cases} \text{شیب خط} = a > 0 \\ v > 0 \end{cases} \rightarrow \text{حرکت کند شونده}$$

در بازه زمانی $2/5$ به بعد:

$$\begin{cases} \text{شیب خط} = a > 0 \\ v < 0 \end{cases} \rightarrow \text{حرکت تند شونده}$$

ب) دقت می‌کنیم برای محاسبه تندی متوسط به مسافت احتیاج داریم نه جابه‌جایی می‌دانیم مجموع کل مساحت سطح زیر نمودار $(v - t)$ برابر (l) طی شده توسط متحرک است.

$$v = 2t - 5 \begin{cases} t_1 = 2s \rightarrow v_1 = -1 \text{ m/s} \\ t_2 = 3s \rightarrow v_2 = +1 \text{ m/s} \end{cases} \rightarrow \begin{cases} S = S^c = \frac{1}{2} \times 1 \times 0.5 = 0.25 \text{ m} \\ L = S + S^c = 2S = 0.5 \text{ m} \end{cases}$$

$$S_{av} = \frac{1}{\Delta t} = \frac{0.5 \text{ m}}{(3-2) \text{ s}} = 0.5 \text{ m/s}$$

$$\left. \begin{aligned} V &= \frac{\Delta x}{\Delta t} = \frac{+2 - (-4)}{3} = \frac{+6}{3} = +2 \frac{m}{s} \\ x_0 &= -4 \text{ m} \end{aligned} \right\} \Rightarrow x = Vt + x_0 = 2t - 4 \quad (\text{الف})$$

ب) $t = 3 \text{ s}$

سوال ۴۶

گزینه درست: null

تشریحی قلمچی ۱۳۹۹

متوسط

الف) (صفر تا ۱s) و (۴s تا ۶s)

ب) در بازه زمانی ۱s تا ۴s، متحرک در جهت محور x حرکت می کند، بنابراین:

$$\Delta x = x_f - x_i = 8 - (-2) = 10m$$

پ) متحرک در لحظه های $t = 1s$ و $t = 4s$ تغییر جهت می دهد.

ت)

$$\ell = |\Delta x_1| + \Delta x_2 + |\Delta x_3| = |-2 - 0| + 8 - (-2) + |0 - (8)| = 2 + 10 + 8 = 20m$$

سوال ۴۷

گزینه درست: null

نهایی ۱۴۰۰

متوسط

الف) ۱۲ متر

$$x = vt + x_0 \quad x = 2t - 4 \quad \text{ب)}$$

$$v = v_{av} = \frac{x - x_0}{t' - t_0} \quad 2 = \frac{0 - (-4)}{t' - 0} \quad t' = 2s \quad \text{پ)}$$

سوال ۴۸

گزینه درست: null

نهایی ۱۴۰۰

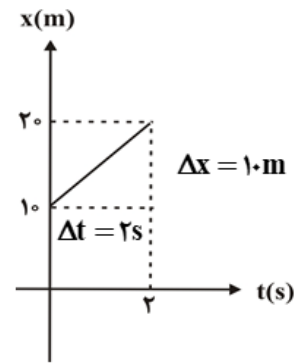
ساده

الف) در جهت مثبت محور x

$$V_{av} = \frac{\Delta x}{\Delta t} \quad v_{av} = \frac{4 - (-4)}{8} \quad V_{av} = 1 \frac{m}{s} \quad \text{ب)}$$

پ) اگر متحرک روی خط راست حرکت کند مسافت، ۸ متر است.

(آ) حرکت با سرعت ثابت است.

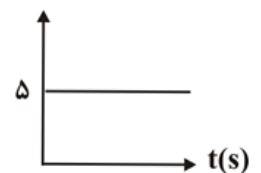

(ب) برای تعیین معادله حرکت x_0 و v را در معادله کلی $x = vt + x_0$ قرار می دهیم:

$$x_0 = 10m, v = \frac{\Delta x}{\Delta t} = \frac{10}{2} = 5m/s \Rightarrow x = 5t + 10$$

(پ) سرعت ثابت و نمودار آن به صورت خط افقی است.

$v(m/s)$

(ت) سرعت متوسط در ثانیه اول:

$$\Delta x = v\Delta t \xrightarrow{\Delta t=1s} \Delta x = 5m$$

$$v_{av} = \frac{\Delta x}{\Delta t} = \frac{5}{1} = 5m/s$$

سرعت متوسط در ثانیه دوم:

$$\Delta x = v\Delta t \xrightarrow{v=5m/s, \Delta t=1s} \Delta x = 5m$$

$$v_{av} = \frac{\Delta x}{\Delta t} = \frac{5}{1} = 5m/s$$

نتیجه در حرکت با سرعت ثابت، سرعت متوسط در بازه های زمانی دلخواه یکسان و برابر سرعت لحظه ای متحرک است.

(الف) برداری که مبدأ محور را به مکان جسم در هر لحظه وصل می کند.

(ب) برای جسمی که در هوا سقوط می کند، از زمانی که نیروی مقاومت هوا با نیروی وزن جسم برابر می شود، جسم با تندی ثابتی به نام تندی حدی سقوط می کند.

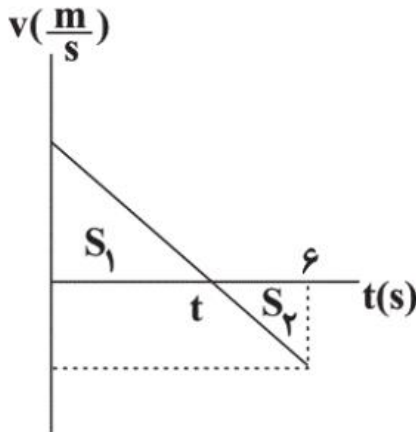
الف) $-۲m/s$

$$x = ۵(۵)^۲ - ۲(۵) + ۴ = ۱۱۹m \quad (\text{ب})$$

$$V = ۱۰t - ۲ = ۰ \Rightarrow t = ۰/۲s \quad (\text{پ})$$

ت) مثبت

از آن جا که تندی متوسط و بزرگی سرعت متوسط با یکدیگر برابر نیستند، بنابراین با توجه به این که حرکت متحرک با شتاب ثابت است، نوع حرکت آن ابتدا کندشونده و سپس تندشونده است. از طرفی چون در مبدأ زمان متحرک در جهت مثبت محور x در حال حرکت است، بنابراین نمودار سرعت - زمان متحرک مطابق شکل روبرو است.

$$S_1 + S_2 = \frac{10}{3} \times 6 \Rightarrow S_1 + S_2 = 20m$$

$$S_1 - S_2 = 2 \times 6 \Rightarrow S_1 - S_2 = 12m$$

$$\Rightarrow 2S_1 = 32 \Rightarrow S_1 = 16m \Rightarrow S_2 = 4m$$

$$\left. \begin{aligned} |\Delta x_{(0-t)}| &= \frac{1}{2} |a| t^2 \\ |\Delta x_{(t-\epsilon)}| &= \frac{1}{2} |a| (\epsilon - t)^2 \end{aligned} \right\} \begin{aligned} |\Delta x_{(0-t)}| &= S_1 = 16m \\ |\Delta x_{(t-\epsilon)}| &= S_2 = 4m \end{aligned}$$

$$\frac{|\Delta x_{(0-t)}|}{|\Delta x_{(t-\epsilon)}|} = \frac{t^2}{(\epsilon - t)^2} \Rightarrow \frac{t}{\epsilon - t} = \sqrt{\frac{16}{4}} \Rightarrow 3t = 12 \Rightarrow t = 4s$$

$$\Rightarrow S_1 = \frac{1}{2} |a| t^2 \Rightarrow 16 = \frac{1}{2} |a| \times 4^2 \Rightarrow |a| = 2 \frac{m}{s^2} \Rightarrow a = -2 \frac{m}{s^2}$$

$$v_{t=\epsilon} = a(\epsilon - 4) \Rightarrow v_{t=\epsilon} = -2 \times 2 = -4 \frac{m}{s}$$

$$x = t^۲ - ۶t - ۶v = ۲t - ۶ \rightarrow ۲۴ = ۲t - *۶ \rightarrow ۲t = ۲۴ + ۶ \rightarrow t = 1s, t = ۵s$$

$$a = \frac{1}{۲}$$

$$V_0 = -۶$$

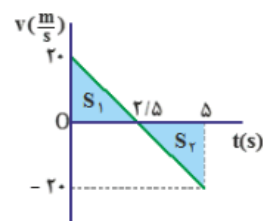

ابتدا با مقایسه معادله مکان - زمان داده شده با معادله حرکت با شتاب ثابت در مسیری مستقیم، معادله سرعت - زمان را نوشته و لحظه‌ای که سرعت متحرک صفر می‌شود را به دست می‌آوریم:

$$\begin{cases} x = -4t^2 + 20t - 25 \\ x = \frac{1}{2}at^2 + v_0t + x_0 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} a = -8 \frac{m}{s^2} \\ v_0 = 20 \frac{m}{s} \end{cases}$$

$$v = at + v_0 \Rightarrow v = -8t + 20 = 0 \Rightarrow t = 2/5s$$

نمودار سرعت - زمان حرکت متحرک به صورت زیر است.

مساحت سطح محصور بین نمودار سرعت - زمان و محور زمان برابر با جابه‌جایی متحرک است. بنابراین در بازه زمانی صفر تا ۵s داریم:

$$l = S_1 + S_2 = \frac{20 \times 2/5}{2} + \frac{20 \times 2/5}{2} = 50m$$

در حل اینگونه مسائل بهترین راه آن است که ابتدا نمودار مکان - زمان متحرک را رسم نمائیم. معادله متحرک یک معادله درجه ۲ است؛ یعنی حرکت مربوط به متحرکی است که با شتاب ثابت حرکت می‌کند و نمودار آن یک سهمی است که رأس سهمی آن:

$$\begin{cases} t = -\frac{b}{2a} = \frac{-10}{-4} = 2/5s \\ x = -2(2/5)^2 + 10(2/5) - 8 = 4/5m \end{cases}$$

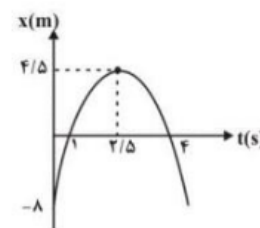
(الف) در بازه ثانیه متحرک در سوی $x+$ حرکت می‌کند.

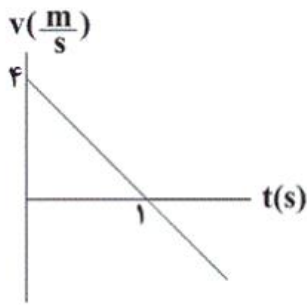
(ب) در زمان های $t > 2/5s$ حرکت متحرک تندشونده است.

(ج) در لحظه $t = 2/5s$ سرعت صفر و در طرفین این نقطه علامت سرعت

عوض شده است. لذا متحرک در این نقطه تغییر جهت داده است.

رسم شکل یا حل معادله برای پیدا کردن تغییر جهت از روی تعیین علامت

در حرکت با شتاب ثابت اگر بردارهای سرعت اولیه و بردار شتاب با یکدیگر هم‌جهت باشند، نوع حرکت متحرک پیوسته تندشونده است و اگر بردارهای سرعت اولیه و شتاب خلاف جهت هم باشند، نوع حرکت متحرک ابتدا کندشونده و سپس تندشونده است. با توجه به معادله مکان - زمان حرکت متحرک شتاب ثابت است. اکنون معادله سرعت - زمان متحرک را به دست می‌آوریم:

$$x = -\frac{1}{2}at^2 + v_0t + x_0 \rightarrow \begin{cases} \frac{1}{2}a = -\frac{1}{2} \Rightarrow a = -\frac{m}{s^2} \\ v_0 = \frac{m}{s} \\ x_0 = 5m \end{cases}$$

$$v = at + v_0 \xrightarrow{a = -\frac{m}{s^2}, v_0 = \frac{m}{s}} v = -\frac{m}{s}t + \frac{m}{s}$$

$$\xrightarrow{v=0} \text{تغییر جهت } t = \frac{m}{m} = 1s$$

با توجه به نمودار سرعت - زمان، تنها در بازه زمانی صفر تا ۱s حرکت متحرک کندشونده است. بنابراین در ده ثانیه اول حرکت، حرکت متحرک ۹ ثانیه به صورت تند شونده است.

راه اول: با توجه به این‌که شتاب حرکت منفی و سرعت اولیه متحرک برابر با $\frac{m}{s}$ است، بنابراین در لحظه‌ای که تندی $\frac{m}{s}$ است، سرعت برابر با $-\frac{m}{s}$ است:

$$x = -\frac{1}{2}at^2 + v_0t + x_0 \rightarrow \begin{cases} \frac{1}{2}a = -\frac{1}{2} \Rightarrow a = -\frac{m}{s^2} \\ v_0 = \frac{m}{s} \end{cases}$$

$$v = at + v_0 \xrightarrow{v_0 = \frac{m}{s}, v = -\frac{m}{s}, a = -\frac{m}{s^2}} -\frac{m}{s} = -\frac{m}{s}t + \frac{m}{s} \Rightarrow t = 2s$$

$$\Rightarrow x = -\frac{1}{2} \times \frac{m}{s^2} \times 2^2 + \frac{m}{s} \times 2 + 1 = -11m$$

راه دوم:

با استفاده از معادله سرعت - جابه‌جایی داریم:

$$v^2 - v_0^2 = 2a\Delta x \xrightarrow{|v| = \frac{m}{s}, a = -\frac{m}{s^2}, v_0 = \frac{m}{s}} \left(\frac{m}{s}\right)^2 - \left(\frac{m}{s}\right)^2 = 2 \times \left(-\frac{m}{s^2}\right) \Delta x$$

$$\Rightarrow \Delta x = -\frac{\frac{m^2}{s^2} - \frac{m^2}{s^2}}{\frac{-2m}{s^2}} = -12m$$

$$\xrightarrow{x_0 = 1m} \Delta x = x - x_0 \rightarrow -12 = x - 1 \Rightarrow x = -11m$$

ابتدا به کمک معادله مستقل از زمان، شتاب حرکت را به دست می‌آوریم.

$$\begin{cases} v_1 = 10 \frac{m}{s} \\ v_2 = 2 \frac{m}{s} \end{cases} \rightarrow v_2^2 = v_1^2 + 2a\Delta x \Rightarrow 4 = 100 + 2a \times 36$$

$$\Rightarrow a = -\frac{F}{m} \frac{m}{s^2}$$

حالا با توجه به قانون دوم نیوتون، داریم:

$$F_{net} = ma$$

$$\Rightarrow F_{net} = 1200 \times \left(-\frac{F}{3}\right) = -1600N$$

چون حرکت کندشونده است، پس شتاب و در نتیجه برابند نیروها، در خلاف جهت حرکت اتومبیل هستند.

با توجه به اینکه نمودار مکان - زمان به صورت سهمی است بنابراین عرض رأس سهمی برابر میانگین عرض ریشه‌های آن است. چون ریشه‌های این سهمی لحظه‌های $t_1 = 0$ و $t_2 = 8s$ است بنابراین لحظه‌ای که متحرک بیشترین فاصله را در جهت مثبت از مبدأ حرکت دارد برابر است با:

$$t_s = Fs$$

$$\frac{v_0 + v_1}{2} = \frac{\Delta x}{\Delta t}$$

$$\Rightarrow \frac{v_0 + 0}{2} = \frac{F_0 - 0}{F} \Rightarrow v_0 = 20 \frac{m}{s}$$

$$a = \frac{v_1 - v_0}{t} = \frac{0 - 20}{4} = -5 \frac{m}{s^2}$$

$$v = at + v_0 \Rightarrow v = -5t + 20$$

الف) درست

ب) نادرست

پ) درست

ت) نادرست

ساده

نهایی ۱۴۰۰

گزینه درست: null

سوال ۶۱

الف) متحرک در لحظه های ۰s و ۳s به ترتیب در مکان های ۰m و ۶m قرار دارد.

$$v_{av} = \frac{x_3 - x_0}{3s - 0s} = \frac{6m - 0m}{3s} = 2 \frac{m}{s}$$

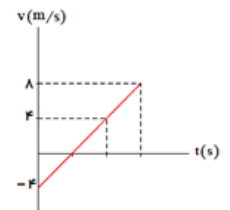
ب) مکان اولیه متحرک صفر است ($x_0 = 0$) و متحرک در لحظه های ۱s و ۲s به ترتیب در مکان های ۲m و ۰m قرار دارد.

$$x = \frac{1}{2}at^2 + v_0t + x_0 \xrightarrow{x_0=0} x = \frac{1}{2}at^2 + v_0t$$

$$\begin{cases} t=1s \rightarrow -2 = \frac{a}{2} + v_0 \Rightarrow a + 2v_0 = -4 \\ t=2s \rightarrow 0 = 2a + 2v_0 \Rightarrow a + v_0 = 0 \end{cases} \Rightarrow 0 = -4 \frac{m}{s}, \alpha = +4 \frac{m}{s^2}$$

$$x = \frac{1}{2}at^2 + v_0t \Rightarrow x = 2t^2 - 4t$$

$$v = at + v_0 = 4t - 4 \xrightarrow{t=3s} v(3s) = 8 \frac{m}{s} \quad (\text{ت})$$

دشواری

تشریحی ۱۳۹۷

گزینه درست: null

سوال ۶۲

$$x = \frac{1}{2}at^2 + v_0t + x_0 \xrightarrow{\substack{v_{A=0} \\ v_{B=0}}} \begin{cases} x_A = \frac{1}{2}a_A t^2 + x_{0A} \\ x_B = \frac{1}{2}a_B t^2 + x_{0B} \end{cases}$$

$$\xrightarrow{t=2s} \frac{1}{2}a_A \times 2^2 + x_{0A} = \frac{1}{2}a_B \times 2^2 + x_{0B}$$

$$\xrightarrow{x_B - x_{0B} = 15m} 2(a_A - a_B) = 15$$

$$\Rightarrow a_A - a_B = \frac{15}{2} \frac{m}{s^2} \xrightarrow{v=at+v_0, v_A=v_B=0} \begin{cases} v_A = a_A t \\ v_B = a_B t \end{cases}$$

$$\Rightarrow v_A - v_B = (a_A - a_B)t \xrightarrow{\substack{a_A - a_B = \frac{15}{2} \frac{m}{s^2} \\ v_A - v_B = 12 \frac{m}{s}}} 12 = \frac{15}{2} t$$

$$\Rightarrow t = \frac{24}{15} = \frac{8}{5} = 1.6s$$

متوسط

نهایی ۱۴۰۰

گزینه درست: null

سوال ۶۳

$$\Delta x = \frac{1}{2}at^2 + v_0t \rightarrow \Delta x = \frac{1}{2} \times 1/5 \times 4^2 + 0 \rightarrow \Delta x = 12m$$

$$v_{av} = \frac{\Delta x}{\Delta t} \rightarrow v_{av} = \frac{12}{4} = 3 \frac{m}{s} \rightarrow v_{av} = 3 \frac{m}{s}$$

(الف)

$$\Delta x = S = \frac{(6-2) + 10}{2} \times 1 = 56m$$

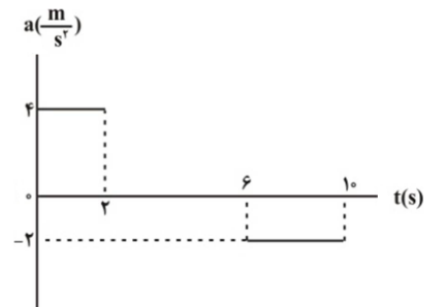
$$v_{av} = \frac{\Delta x}{\Delta t} = \frac{56}{10} = 5.6 \frac{m}{s}$$

(ب)

$$a = \frac{\Delta v}{\Delta t} \Rightarrow a_{0-2s} = \frac{1}{2} = 0.5 \frac{m}{s^2}$$

$$a_{2s-6s} = 0$$

$$a_{6s-10s} = \frac{0-1}{10-6} = -0.25 \frac{m}{s^2}$$

$$\Delta x_1 = \Delta x_2$$

$$V_1 t = \frac{1}{2} a t^2 + V_0 t \rightarrow 30t = \frac{3}{2} t^2 + 0$$

$$t(\frac{3}{2} - 30) = 0 \rightarrow t = 0s \text{ یا } t = 20s$$

$$\text{ب) } V = at + V_0 \rightarrow V = 3 \times 20 + 0 = 60 \frac{m}{s}$$

(الف)

$$a_A = \bar{a}_{o-1o} = \frac{\Delta v}{\Delta t} = \frac{v_f - v_i}{t_f - t_i} = \frac{20 - (-20)}{10 - 0} = \frac{40}{10} = 4 \frac{m}{s^2}$$

(ب)

$$\begin{cases} S_{av} = \frac{L}{\Delta t} = \frac{375}{20} = 18.75 \left(\frac{m}{s}\right) \\ L = |S_1| + |S_2| + |S_3| + |S_4| = \left|\frac{1}{2} \times 5 \times 20\right| + \left|\frac{1}{2} \times 5 \times 20\right| + 1 + |10 \times 20| + 1 + \left|\frac{1}{2} \times 5 \times 30\right| = 375 \end{cases}$$

(پ)

در حرکت با شتاب ثابت، با استفاده از معادله سرعت- جابه‌جایی، می‌توان نوشت:

$$v^2 = v_0^2 + 2a\Delta x \Rightarrow a = \frac{v^2 - v_0^2}{2\Delta x}$$

$$\Rightarrow \frac{v_2^2 - v_1^2}{x_2 - x_1} = \frac{v_3^2 - v_1^2}{x_3 - x_1} \Rightarrow \frac{20^2 - 8^2}{96 - 12} = \frac{12^2 - 8^2}{x_3 - 12} \Rightarrow x_3 = 32m$$

متحرک B با سرعت ثابت حرکت کرده و معادله حرکت آن برابر است با:

$$x_B = -12t + 450$$

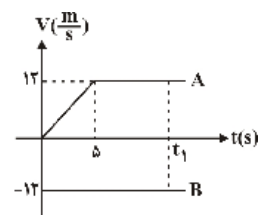
اگر فرض کنیم که دو متحرک در لحظه t_1 به هم می‌رسند، از آن جا که سطح زیر نمودار سرعت - زمان بیانگر جابه‌جایی است می‌توان نوشت:

$$x_A = x_B \Rightarrow \left(\frac{1}{2} \times 5 \times 12\right) + 12(t_1 - 5) = -12t_1 + 450$$

$$t_1 = 20s$$

مکان این تلاقی نیز برابر است با:

$$x_A = x_B = (-12 \times 20) + 450 = 210m$$

قطار B زمانی به طور کامل از قطار A سبقت می‌گیرد که انتهای قطار B به ابتدای قطار A برسد. بنابراین می‌توانیم ابتدای قطار A و انتهای قطار B را دو متحرک در نظر بگیریم. در لحظه $t=0$ ، فاصله این دو متحرک برابر با مجموع طول قطارهاست.

$$a_B = 2 \frac{m}{s^2}$$

$$v_{0B} = 0$$

$$\ell = 450 + 600 = 1050m$$

$$v_A = 108 \frac{km}{h} = \frac{108}{3.6} \frac{m}{s} = 30 \frac{m}{s}$$

حرکت متحرک B دو مرحله دارد. اول ۱۸ ثانیه با شتاب $2 \frac{m}{s^2}$ حرکت می‌کند و سپس با تندی ثابت به حرکت خود ادامه می‌دهد.

$$x_B = \frac{1}{2} a_B t^2 + v_{0B} t + x_{0B} \xrightarrow{x_{0B}=0, t=18s} x'_B = 324 m$$

$$a_B = 2 \frac{m}{s^2}, v_{0B} = 0$$

اگر در لحظه t متحرک B به متحرک A برسد داریم:

$$x_B = x_A \xrightarrow{x_A = v_A t + x_{0A}, x_{0A} = 1050 m} \xrightarrow{v_A = 30 \frac{m}{s}}$$

$$x'_B + v_B(t - 18) = 30t + 1050$$

$$\xrightarrow{v_B = a_B t = 2 \times 18 = 36 \frac{m}{s}} \xrightarrow{x'_B = 324 m} 324 + 36(t - 18) = 30t + 1050$$

$$\Rightarrow t = 229 s$$

$$\Rightarrow x_B = 324 + 36(229 - 18) = 7920 m$$

$$\frac{\Delta x}{\Delta t} = \frac{v_1 + v_2}{2} \rightarrow \begin{cases} \frac{12}{2} = \frac{v_0 + v_0 + 2a}{2} \Rightarrow v_0 + a = 6 \\ \frac{32}{2} = \frac{v_0 + 4a + v_0 + 6a}{2} \Rightarrow v_0 + 5a = 16 \end{cases}$$

$$\Rightarrow a = \frac{10}{4} = \frac{5}{2} \frac{m}{s^2}, v_0 = \frac{1}{2} \frac{m}{s}$$

$$x = \frac{1}{2} \times \frac{5}{2} t^2 + \frac{1}{2} t$$

$$= \frac{5}{4} t^2 + \frac{1}{2} t$$

سوال ۷۱

گزینه درست: null

تشریحی ۱۳۹۹

متوسط

جابه‌جایی در ثانیه اول 15 m است:

$$\Delta x = \frac{1}{2}at^2 + v_0 t \xrightarrow[t=1\text{s}]{\Delta x=15\text{m}}$$

$$15 = \frac{1}{2}a \times 1^2 + v_0 \times 1 \rightarrow 15 = \frac{a}{2} + v_0 \quad (I)$$

سرعت متوسط از $t = 1\text{ s}$ تا $t = 3\text{ s}$ برابر $22/5 \frac{\text{m}}{\text{s}}$ است:

$$v = at + v_0 \rightarrow \begin{cases} t = 1\text{ s} \rightarrow v_1 = a + v_0 \\ t = 3\text{ s} \rightarrow v_2 = 3a + v_0 \end{cases}$$

$$\rightarrow v_{av} = \frac{v_1 + v_2}{2} = \frac{a + v_0 + 3a + v_0}{2}$$

$$v_{av} = 2a + v_0$$

$$v_{av} = 22/5 = 2a + v_0 \quad (II)$$

$$(I), (II) \Rightarrow \frac{3}{2}a = 7/5 \Rightarrow a = 5 \frac{\text{m}}{\text{s}^2}$$

سوال ۷۲

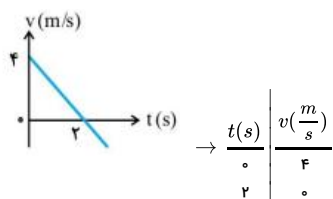
گزینه درست: null

تشریحی ۱۳۹۹

متوسط

با تعیین معادله سرعت و رسم نمودار سرعت - زمان داریم:

$$x = -t^2 + 4t - 3 \xrightarrow{a=-2\text{ m/s}^2, v_0=4\text{ m/s}} v = -2t + 4$$

با توجه به نمودار، متحرک به ازای $t < 2\text{ s}$ حرکت کندشونده دارد.

سوال ۷۳

گزینه درست: null

تشریحی قلم‌چی ۱۳۹۹

ساده

اگر سرعت اولیه را v_0 و سرعت در نیمه مسیر را v_1 و سرعت در انتهای مسیر را v_2 فرض کنیم، از معادله سرعت-جابه‌جایی می‌توان نوشت:

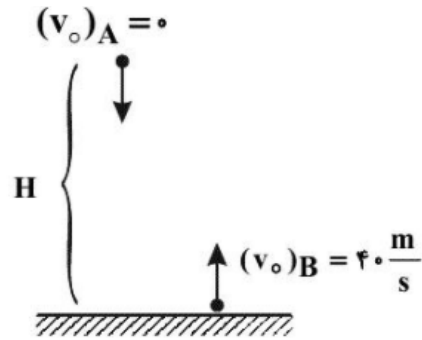
$$V^2 - V_0^2 = 2a\Delta x \quad \begin{cases} \nearrow V_1^2 - V_0^2 = 2a(\frac{\Delta x}{2}) \Rightarrow V_1^2 = a\Delta x \\ \searrow V_2^2 - V_1^2 = 2a(\frac{\Delta x}{2}) \Rightarrow V_2^2 - V_1^2 = a\Delta x \end{cases}$$

طرف راست دو معادله با یکدیگر برابر است. از برابر قراردادن طرف چپ معادله داریم:

$$V_1^2 = V_2^2 - V_1^2 \quad V_1 = \sqrt{2} \frac{m}{s}$$

جهت مثبت حرکت را به سمت بالا در نظر می‌گیریم و معادله‌ی حرکت را برای دو گلوله می‌نویسیم:

$$y = -\frac{1}{2}gt^2 + v_o t + y_o \Rightarrow \begin{cases} y_A = -5t^2 + H \\ y_B = -5t^2 + 4t \end{cases}$$

$$y_A = y_B \Rightarrow -5t^2 + H = -5t^2 + 4t \xrightarrow{t=5s} H = 200m$$

$$\Delta y = v \Delta t \quad 200 = 5 \Delta t \Rightarrow \Delta t = 40s$$

$$V = \frac{\Delta x}{\Delta t} = \frac{+2 - (-4)}{0} = \frac{+6}{3} = +2 \frac{m}{s} \quad \left. \begin{array}{l} \\ x_o = -4m \end{array} \right\} \Rightarrow x = Vt + x_o = 2t - 4 \quad (\text{الف})$$

$$t = 3s \quad (\text{ب})$$

الف) در جهت محور

$$V_{av} = \frac{\Delta x}{\Delta t} = \frac{\frac{6+2}{2} \times 2}{2} = \frac{+8}{2} = +4 \frac{m}{s} \quad (\text{ب})$$

پ) در بازه (۴s و ۳s) کندشونده و در بازه بازه (۶s و ۴s) تندشونده

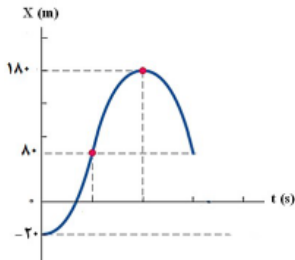
$$a_{av} = \frac{\Delta V}{\Delta t} = \frac{6-2}{6-0} = \frac{+4}{6} \frac{m}{s^2} \quad (\text{ت})$$

$$v^2 - v_o^2 = 2a \Delta x_o - v_o^2 = 2a \times 200a = -10 \frac{m}{s^2}$$

رسم درت نمودار: در ۱۰s اول، در ۴۱۰s دوم و در ۱۰s سوم

$$x_2 - x_1 = \left(\frac{v_1 + v_2}{2} \right) \Delta t$$

$$x(2.8) = 18.0m, x(1.08) = 8.0m$$

الف) چون در $t = 0$ تا $t = 4s$ شیب خط نمودار $v - t$ ثابت است شتاب در هر لحظه این بازه با شتاب متوسط برابر است.

$$a_{t=1s} = a_{av(t=0-4s)} = \frac{\Delta v}{\Delta t} = \frac{4 - (-4)}{4} = \frac{8}{4} = 2 \frac{m}{s^2}$$

(ب)

$$a = \frac{\Delta v}{\Delta t} = 0$$

(پ)

$$a = \frac{\Delta v}{\Delta t} = \frac{0 - 4}{2} = -2 \frac{m}{s^2}$$

(ت)

$$a_{av} = \frac{\Delta v}{\Delta t} = \frac{0 - (-4)}{10} = \frac{4}{10} \frac{m}{s^2}$$

الف) طبق تعریف، شتاب هر متحرک برابر است با:

$$a = \frac{v - v_0}{t - t_0} \quad \begin{cases} a_A = \frac{-4 - 20}{12 - 0} = -2 \frac{m}{s^2} \\ a_B = \frac{-4 + 10}{12} = 0.5 \frac{m}{s^2} \end{cases}$$

ب) از معادله سرعت - زمان متحرک B می توان تعیین نمود که متحرک B چه مدت زمانی طول می کشد تا سرعتش به صفر رسیده و تغییر جهت دهد:

$$V = at + V_0 \Rightarrow 0 = 0.5t_B - 10 \quad t_B = 20s$$

ج) در این بازه زمانی متحرک A تغییر جهت داده است. زمان این تغییر جهت برابر است با:

$$0 = -2t_A + 20 \quad t_A = 10s$$

متحرک A در بازه زمانی $0 < t < 10s$ در سوی مثبت و در بازه زمانی $10s < t < 20s$ در سوی منفی حرکت کرده است. مسافت طی شده توسط متحرک برابر است با:

$$L = \left| \frac{1}{2} \times (-2) \times 10 + 20 \times 10 \right| + \left| \frac{1}{2} \times (-2) \times 10 + 0 \right|$$

$$L = 100 + 100 = 200m$$

الف) t_2

ب) t_1 و t_3

پ) در t_1 شیب مماس بر نمودار منفی است پس سرعت منفی است.

ت) حرکت کندشونده است چون شیب نمودار در حال کاهش است.

از آنجا که تندی متوسط و بزرگی سرعت متوسط با یکدیگر برابر نیستند، بنابراین جهت حرکت متحرک تغییر می کند. در حرکت با شتاب ثابت اگر متحرک تغییر جهت دهد ابتدا نوع حرکت متحرک کندشونده است و سپس تندشونده می شود.

الف) با استفاده از تعریف سرعت متوسط داریم:

$$v_{av} = \frac{x_6 - x_0}{6 - 0} \Rightarrow 4 = \frac{x_6 - 0}{6} \Rightarrow x_6 = 24m$$

ب) شیب خط مماس بر نمودار مکان - زمان در هر لحظه، سرعت متحرک را در آن لحظه بیان می کند. بنابراین:

$$\text{شیب خط: } v_6 = \frac{x_6 - x_2}{6 - 2} = \frac{24 - 0}{4} \Rightarrow v_6 = 6 \frac{m}{s}$$

حال با استفاده از تعریف شتاب متوسط، داریم:

$$a_{av} = \frac{\Delta v}{\Delta t} \Rightarrow a_{av} = \frac{v_6 - v_0}{6 - 0} = \frac{6 - 0}{6} = 1 \frac{m}{s^2}$$

متوسط

تشریحی قلمچی ۱۳۹۹

گزینه درست: null

سوال ۸۵

ابتدا به کمک معادله مستقل از زمان در شتاب ثابت، شتاب حرکت را محاسبه می‌کنیم:

$$v^2 - v_0^2 = 2a\Delta x \rightarrow 625 - 25 = 2a \times 120 \rightarrow a = 2/5 \frac{m}{s^2}$$

در سؤال‌هایی که در چند ثانیه آخر حرکت، می‌خواهیم کمیتی را محاسبه کنیم می‌توانیم حرکت را از آخر به اول در نظر بگیریم. در واقع حرکت از B شروع می‌شود و جابه‌جایی ۴ ثانیه اول را به دست می‌آوریم. فقط باید توجه داشته باشیم که اگر حرکت از B به A باشد کندشونده است. سرعت در نقطه B را منفی و شتاب را مثبت قرار می‌دهیم:

$$\Delta x = \frac{1}{2}at^2 + v_B t$$

$$\Delta x = \frac{1}{2}(+2/5)16 - 25 \times 4 = -80m$$

متوسط

تشریحی قلمچی ۱۳۹۷

گزینه درست: null

سوال ۸۶

$$v = at + v_0 \xrightarrow{0 \leq t \leq 2s} v = 4t - 15$$

$$\xrightarrow{t=2s} v = 4 \times 2 - 15 = -7 \frac{m}{s}$$

$$3s \leq t \leq 6s \Rightarrow v = -2t - 7$$

$$\xrightarrow{\Delta t=3s} v = -2 \times 3 - 7 = -13 \frac{m}{s}$$

چنانچه دانش آموز با استفاده از مساحت زیر نمودار شتاب-زمان به جواب نهایی برسد نیز راه حل درست است.

متوسط

تشریحی قلمچی ۱۳۹۷

گزینه درست: null

سوال ۸۷

$$v_{av} = \frac{\Delta x}{\Delta t} \Rightarrow v_{av} = \frac{x_{t=4s} - x_{t=0}}{4 - 0} \Rightarrow v_{av} = -\frac{8}{4} = -2 \frac{m}{s}$$

$$لحظه تغییر جهت متحرک: t' = \frac{6}{2} = 3s$$

$$s_{av} = \frac{l}{\Delta t}, s_{av} = \frac{|\Delta x_{0-3s}| + |\Delta x_{3s-4s}|}{4} \Rightarrow s_{av} = \frac{9+1}{4} = 2/5 \frac{m}{s}$$

متوسط

نهایی ۱۴۰۱

گزینه درست: null

سوال ۸۸

(الف)

$$\Delta x = \frac{v + v_0}{2} \Delta t \quad -50 = \frac{0 + v_0}{2} 10 \Rightarrow v_0 = -10 m/s$$

$$a = \frac{v - v_0}{t} \quad a = \frac{0 - (-10)}{10} = 1 m/s^2$$

$$x = \frac{1}{2}at^2 + v_0 t + x_0 \quad x = \frac{1}{2}t^2 - 10t$$

(ب)

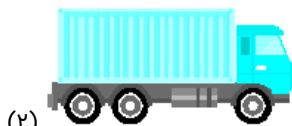

نقطه شروع حرکت اتومبیل را مبدأ مکان در نظر می‌گیریم و معادله مکان - زمان را برای اتومبیل و کامیون می‌نویسیم. چون کامیون ۲ ثانیه بعد از اتومبیل از محل اولیه اتومبیل عبور کرده است، زمان حرکت کامیون t ثانیه و زمان حرکت اتومبیل $(t + ۲)$ ثانیه است. پس داریم:

(۱)

→ x

(۲)

$$x_2 = \frac{1}{2}at^2 + v_{0,2}t + x_0 \xrightarrow{a_2 = 2 \frac{m}{s^2}, v_{0,2} = 5 \frac{m}{s}, x_0 = 0} x_2 = t^2 + 5t$$

در لحظه‌ای که اتومبیل و کامیون به هم می‌رسند $x_1 = x_2$ است.

$$(t + 2)^2 = t^2 + 5t \Rightarrow t = 4s$$

$$x_1 = (t + 2)^2 = 36m$$

شکل $\begin{cases} a = 6 \\ V_0 = 0 \end{cases}$ موتور

$$\Delta x_{\text{موتور}} = \Delta x_{\text{موتور}} \rightarrow \frac{1}{2}at^2 + V_0 t = V \times t$$

$$\frac{1}{2}(6)t^2 = 30t \rightarrow 3t^2 - 30t = 0 \rightarrow 3t(t - 10) = 0 \begin{cases} t = 0 \\ t = 10 \checkmark \end{cases}$$

$$\Delta = 30 \times 10 = 300m$$